

ትምህርት 9

የሰው መሠረታዊ ፍላጎት፡- ጽድቅን በእምነት ማግኘት

የትምህርቱ ዓላማ፡- ጳውሎስ ጽድቅ በእምነት እንጂ በሕግ ሥራ ያለመሆኑን በማስተማሩ ያጋጠመውን ችግርና ተቃውሞ ለመረዳት እንድንችል ነው።

መግቢያ

የወንጌል ለአሕዛብ መዳረስ አንዳንድ አስቸጋሪ ሁኔታዎችን ፈጥሮ ነበር። ይህ የወንጌል ስርጭት ዜና በአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን በደረሰ ጊዜ ታላቅ ደስታን ሲያስገኝ፤ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ሲደርስ ግን ከባድ የሃይማኖት ክርክር አስነሣ። በአሕዛብ ዘንድ ባለው ሥነ-ምግባራዊ አቋም በአይሁዶች ዘንድ ክብር አልነበረም። የክርስትና መመዘኛ ክርስቶስ በሰጠው አስፈላጊ በሆኑ ነገሮች ላይ ብቻ

የተመሠረተ ነበረ። ምንም እንኳን ኢየሱስ እንደ ምግብና ሰንበትን መጠበቅ የመሳሰሉትንና ሕግን ማክበርን ዋጋ ባይሰጠውም እንደ ፍትሕ፣ ምሕረትና ታማኝነት የመሳሰሉትን ሰዎች እንዲፈጽሙ ይጠብቅባቸዋል (ማቴ. 23:23)። ከጻፎችና ከፈሪሳውያን ሲወራረስ የመጣውን የበለጠውን ጽድቅ ደቀ መዛሙርቱ እንዲከተሉ ትምህርት ተሰጥቶአቸው ነበር (ማቴ. 5:20)። ስለሆነም በጳውሎስና በተባባሪዎቹ አማካኝነት አሕዛብ ወንጌሉን የመቀበላቸው ዜና ወደ ኢየሩሳሌም በደረሰ ጊዜ አስቸጋሪ ሥራ ሽማግሌዎች ፊት ተደቀነ። የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን በአይሁድ እምነት ተከታዮች ተቃውሞ ተነሣባት። ያዕቆብ ተገደለ፣ ጴጥሮስም ታሰረ። ሰደቱም ሄሮድስ አግሪኦ እስከሞተበት እስከ 44 ዓ.ም. ድረስ ቀጠለ (የሐዋ. 12:1-3)። ከዚህ ተቃውሞ በኋላ ነፃ አውጪ ቡድን የተባሉት መጡ፤ በአይሁድ ታሪክ ጸሐፊ እነኝህን ነፃ አውጪዎች «ሽፍቶች» ይላቸዋል። ከእነዚህ ውስጥ አንዱ የገሊላው ይሁዳ ነበር (የሐዋ. 5:37)። ይህንንም ተቃውሞ የሚያደርጉት ከሮማውያን ጋር በመተባበር እንደነበረ ይነገራል። ስለሆነም በመስፋፋት ላይ ያለው የወንጌል በአሕዛብ ዘንድ መሰራጨት በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያንና በመሪዎቿ ላይ ፖለቲካዊና ሃይማኖታዊ የሆኑ ችግሮችን ፈጠረ። አማንያን የሆኑ አሕዛብን በሙሉ እንዲገረዙ መጠየቅ በአይሁድና በአሕዛብ መካከል ላለው መከፋፈል መፍትሔ ይሰጣል ብለው አንዳንድ አይሁድ ክርስቲያኖች አሰቡ። ነፃ አውጪዎች የተባሉትም እንኳን በዚህ አሳብ መስማማት ይችሉ ነበር። አንዳንዶች ከአይሁድ ወገን ያመኑት ክርስቲያኖች በዚህ አሳባቸው ጸንተው ስለተገኙ ለኢየሩሳሌም ጉባኤ መጠራት መንሥኤ ሆነ (የሐዋ. 15)።

1. ጽድቅ በእምነት ነው የሚለው የጳውሎስ መልእክት

ሀ/ ከሐዋርያት ሥራ

በአይሁድ ክርስቲያኖችና በአሕዛብ ክርስቲያኖች መካከል የተቀሰቀሰውን ችግርና ብጥብጥ ጳውሎስ ተገንዝቦ ነበር። እንዲሁም የአይሁድ ክርስቲያኖች ቀስ በቀስ አሮጌውን ትእዛዝ በከፊል ወደ አዲሱ የጸጋ ትእዛዝ ለማስገባት እንደሚሞከሩ ተገንዝበ። ጳውሎስ በሕይወቱ ዘመን በአንድ ወቅት ለሥርዓት በመታዘዝ የራሱን ጽድቅ በመሥራት ተማምኖ ነበር፤ አሁን ግን የተሻለ መንገድ በእግዚአብሔር በኩል አግኝቷል።

ክርስቶስ ለሁሉም የበለጠ መንገድ ለመሆኑ ለጳውሎስ ማረጋገጫ የሆነው፡- የራሱ መለወጥና ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን በመገለጥ ማየቱ ነበር (የሐዋ. 9)። ጳውሎስ ከሠላሳ ዓመት በኋላ ማለት ወደ

አገልግሎቱ መጨረሻ ሲቃረብ በመጀመሪያ በደማስቆ መንገድ ላይ የተገለጸለትን «ጽድቅ በእምነት ነው» የሚለውን ያንኑ ወንጌል ይሰብክ ነበር (የሐዋ. 22:1-6፤ 26:9-18)።

ለ/ የጳውሎስ የጉዞ መልእክቶች

ጳውሎስ በገላትያ አገልግሎ ከሄደ ከጥቂት ቀናት በኋላ የአይሁድ እምነት የሚከተሉ ክርስቲያኖች በየአብያተ ክርስቲያናቱ በመሄድ፣ ከአሕዛብ ወገን ያመኑ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር ዘንድ ፍጹም ለመሆን፣ የኦሪትን ሕግ መጠበቅ እንዳለባቸው አጥብቀው ማስተማር ጀመሩ። የአይሁድ እምነት ተከታዮች የገላትያ አብያተ ክርስቲያናትን ለማሳመን የጳውሎስን የሐዋርያነት ሥልጣን ማጥፋት እንዳለባቸው ተገነዘቡ። ስለዚህ ጳውሎስ ደጋግሞ ስለ ሐዋርያነቱ መሟገት አስፈላጊ መሆኑን ተገነዘበ። ጳውሎስ ለገላትያ ሰዎች እንዲህ አለ፡- «እኛ ብንሆን ወይም ከሰማይ መልአክ፣ ከሰበክንላችሁ ወንጌል የሚለይ ወንጌልን ቢሰብክላችሁ፣ የተረገመ ይሁን» (ገላ. 1:6-8)። ጳውሎስ የሰበከው ወንጌል ከሰው ሳይሆን ከእግዚአብሔር ዘንድ በመገለጥ የተቀበለው ነው።

ጳውሎስ በተሰሎንቄ በሰበክ ጊዜ የማያምኑ አይሁዶች ቀንተው የከተማይቱን ሰዎች በተቃውሞ አስነሡበት። መንግሥታትን በመቃወም እንቅስቃሴ ያካሄዳል በማለት ከባድ ክስ አቀረቡበት (የሐዋ. 17:6-7)። ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ሆኖ ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች ጽፎ በላከው መልእክቱ ጽድቅ በእምነት ነው የሚለው የወንጌል መልእክቱ ትክክለኛነት በሕይወታቸው ውስጥ ባስገኘው ውጤት ሊረጋገጥ እንደቻለ አስረዳቸው። እነርሱም በመቄዶንያና በአካይያ ላሉት አማኞች ሁሉ ምሳሌ ሆኑ (1ኛ ተሰ. 1:7)። ስደትን ቢቀበሉም ምስክርነታቸውን ሊገታ አልቻለም (1ኛ ተሰ. 1:8)። «ጽድቅ በእምነት ነው» የሚለው መልእክት ኃይል ያለው ነበር።

የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በቡድን የተከፋፈለች ሥጋዊ ቤተ ክርስቲያን ነበረች። ትኩረታቸው በንግግር፣ በፍልስፍናና በሰው ጥበብ ላይ ነበር። ጳውሎስ በዚህ ምክንያት የክርስትና መገለጥ በሰው ጥበብ ላይ የተመሠረተ እንዳልሆነ የቆሮንቶስን አማኞች አስገንዘበ (1ኛ ቆሮ. 2:4-5)። የእግዚአብሔርን ነገር ሊገልጽ የሚችለው መንፈስ ቅዱስ ብቻ ነው። የጌታን አሳብ መንፈስ ቅዱስ ያስተምራል (1ኛ ቆሮ. 2:9-12)። ይህ ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን አስፈላጊ ነበር፤ እንዲሁም በዘመናችን ለብዙ ሰዎች ሕይወት አስፈላጊ ነው።

ጳውሎስ በጻፈው በሁለተኛው የቆሮንቶስ መልእክት በሐዋርያዊ ሥልጣኑ ለሰበከው ወንጌል መሟገቱ አሁንም ገና አስፈላጊ ነበር።

ጳውሎስ ወደ እርሱ በሚመለስበት ጊዜ ስለ እርሱ ሐዋርያነት የሚናገር ማመልከቻ ደብዳቤ ሊወስድላቸው እንደማይገባና እነርሱ ራሳቸው ጳውሎስ ለሰበከው ወንጌል እውነተኛነት ምስክሮች እንደሆኑ ለቆሮንቶስ ሰዎች ነገራቸው (2ኛ ቆሮ. 3:1-2)። አዲሱ ቃል ኪዳን እንደ አሮጌው ቃል ኪዳን በድንጋይ ጽላት ላይ የተጻፈ ሳይሆን በሰዎች ልብ ላይ በሕያው እግዚአብሔር ጸሐፊነት የተቀረጸ ነው (2ኛ ቆሮ. 3:3)። ጽድቅ በክርስቶስ በእምነት መገኘቱ የአራትን ሕግ ሳይደመስሰው ነገር ግን በብሉይ ኪዳን ውስጥ ለተሰጠው ትምህርት እውነተኛ ፍጻሜ ሰጥቶታል። የቀድሞው ኪዳን ተሟልቶ ሊፈጸም የሚችለው በክርስቶስ ብቻ ነው። ከእግዚአብሔር ጋር የሚያስታርቀን ክርስቶስ ኢየሱስ ነው፤ «እግዚአብሔር በክርስቶስ ውስጥ ሆኖ ዓለምን ከራሱ ጋር ያስታርቅ ነበርና» (2ኛ ቆሮ. 5:18፤19)። «እኛ በእርሱ ሆነን የእግዚአብሔር ጽድቅ እንሆን ዘንድ ኃጢአት ያላወቀውን እርሱን ስለ እኛ ኃጢአት አደረገው» (2ኛ ቆሮ. 5:21)።

ጳውሎስ በሮም የሚገኙትን ክርስቲያኖች ለመጎብኘት ከመሄዱ በፊት በቆሮንቶስ ሆኖ የሮሜን መልእክት ጻፈ። ጳውሎስ በደረሰበት ቦታ ሁሉ ከአይሁዶች የሚያጋጥመው የመረረ ተቃውሞ «ጽድቅ በእምነት ብቻ ነው» በሚለው ትምህርቱ ምክንያት ነበር። ስለሆነም ጳውሎስ የሮሜ መልእክቱን የጻፈው ስላለው እምነት የሮም አማኞች ከራሱ ምስክርነት በመስማት ትክክለኛው አስተሳሰቡ እንዲገባቸው ሲሆን፣ በተለይም ሕግና ወግ አክራሪ የሆኑት ቀድመው በመሄድ የተዛባ ነገር እንዳይነግሯቸው በማሰብ ሳይሆን አይቀርም። በእምነት ብቻ የሚገኘው ጽድቅ የእግዚአብሔር ነፃ ስጦታ ነው፤ ውጤቱም ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም መፍጠርን፣ ጸጋውን ለማግኘት ማስቻልን፣ በመከራ መደሰትን፣ የእግዚአብሔር ፍቅር በልቡና ውስጥ ማግኘትንና፣ የዘለዓለም ተስፋን፣ ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅን፣ በእግዚአብሔር ነፃ መሆንንና በክርስቶስ ብፅዕና ማግኘትን ያስከትላል (ሮሜ. 5:1-11፣ 5:18-21)።

ሐ/ ከእስር ቤት የተላኩ የጳውሎስ መልእክቶች

ጳውሎስ በሮም በእስር ላይ በነበረበት ጊዜ የፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን ለጳውሎስ ታማኝ ነበረች። በ61 ወይም በ62 ዓ.ም. ላይ ጳውሎስ ስለ እስራቱ የሚያጽናናቸውን ደብዳቤ ከእስር ቤት ሆኖ ጻፈላቸው። በፊልጵስዩስ ምዕራፍ 3 ውስጥ ጳውሎስ ድሮ ስለ ደኅንነቱ ይታመንባቸው የነበሩትን አሮጌዎቹን ነገሮች እንደ ኪሣራ በመቀጠር አውግዟቸዋል (ፊልጵ. 3:7)። ሕግን በመፈጸም ላይ በተመሠረተውና በራሱ ትጋት ላይ እምነት እንደሌለው ነገራቸው። ከእግዚአብሔር የሚገኘው ጽድቅ በክርስቶስ በማመን ላይ

የተመሠረተ ነው (ፊልጵ. 3:7-9)። የጳውሎስ ፍላጎት በክርስቶስ ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖረው፣ ከእርሱ ጋር ጎብረት እንዲኖረው፣ እንዲታዘዝና እንዲያገለግለው፣ እንዲሁም የመከራው ተካፋይ እንዲሆን ነበር (ፊልጵ. 3:10)።

60-61 ዓ.ም.

ጳውሎስ ከኤፌሶን ከሄደ ከአምስት ዓመታት በኋላ በሮም ከተማ በመኖሪያ ቤቱ የቁም እስረኛ ሆነ። ለሁለት ዓመት እንግዶቹን ያለምንም ችግር መቀበል ይችል ነበር። ከእንግዶቹ አንዱ የአብያተ ክርስቲያናቱን እንቅስቃሴ ዜና ለጳውሎስ ያመጣለት ከኤፌሶን የመጣው ኤጳፍራ ነበር። የኤፌሶን መልእክት የተጻፈው ብዙ አብያተ ክርስቲያናት ከተቋቋሙ በኋላ ነበር። በኤፌሶን 3 ላይ ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያንን የተሰወረው ምሥጢር መግለጫ ብሎ ይጠራል፤ ይህ አሁን የተገለጠው ምሥጢር አይሁድም ሆኑ አሕዛብ አብረው የእግዚአብሔር ቤተሰብ አባሎች መሆናቸው ነው። ይኸውም ክርስቶስን በመቀበላቸው ምክንያት ነው (ኤፌ. 3:10-13)። በክርስቶስ ያለው እምነት አይሁድንም አሕዛብንም ያለምንም ተከላካይ ወደ እግዚአብሔር እንዲቀርቡ አስቻላቸው። ጳውሎስ ለቤተ ክርስቲያን ያደረገው ጸሎት ጣምራ ነበር፤ አንደኛው በመከራ ውስጥ ክርስቲያኖች በሚያልፉበት ጊዜ የመንፈስ ቅዱስ ኃይል እንዲያበረታታቸው ነበር። ሌላው ደግሞ ክርስቶስ በእምነት በክርስቲያኖች ልብ ውስጥ እንዲኖር፣ ክርስቲያኖችም በእግዚአብሔር ሙላት እንዲሞሉ ነበር። እነርሱም እግዚአብሔርን ለዘለዓለም እንዲያከብሩ ያደርጋቸዋል።

ቂላስይስ ሌላው የወንጌል መከላከያ ነው። የኤፌሶን መልእክት በተጻፈበት አካባቢ የተጻፈ ሲሆን ተመሳሳይ ይዘት አለው። በቂላስይስ መልእክት ጐልቶ የሚታየው ትምህርት በክርስቶስ ያለው ቤዛነት ነው። በክርስቶስ ሰዎች ከጨለማ ኃይል ነፃ ወጥተዋል። የኃጢአት ስርየት አግኝተዋል (ቂላ. 1:13-14)። በክርስቶስ ደም ከእግዚአብሔር ጋር ታርቀዋል (ቂላ. 1:20-22)።

ፍልስፍናና የስሕተት ትምህርት የክርስቶስን ስፍራ እንዳይይዝ ያሠጋ ነበር። ራስን በፈቃደኝነት በማስጨነቅና በማዋረድ የእግዚአብሔርን የበለጠውን እውቀት እንዲያገኙ ተስፋ ይሰጡ ነበር (ቂላ. 2:48፣ 20-22)። መላእክትን ማምለክ (2:18)፣ ከአንዳንድ ምግቦችና መጠጥ ራስን ማግለል፣ በዓላትን ማከበር እግዚአብሔርን ለማወቅ ይጠቅማል ይሉ ነበር (ቂላ. 2:16-17)። ጳውሎስ ግን ክርስቶስ ከሁሉም የበላይነት እንዳለውና ከእነኝህም ነገሮች ሁሉ እንደሚበልጥ አስተማረ።

የዕብራውያን መልእክት የተጻፈው በተለይ ለጥቂት አይሁድ ክርስቲያኖች ነበረ። ከብሉይ ኪዳን የሥርዓት ሕግ ያለውን ግንኙነት ያብራራል። የሮሜ መልእክት አማኞች ከሥነ-ምግባር ሕግ ጋር ስላላቸው ግንኙነት ያብራራል። ይህ አሳብ ማለትም የክርስቶስን ፍጹም የበላይነት፣ ብቁነትና ከኦሪት ሕግ በላይ መሆኑን ለመቀበልና ለመያዝ ለአይሁድ ክርስቲያኖች በጣም አስቸጋሪ ነበር።

ዕብራውያን 6:1-2 በግልጽ እንደሚያስረዳው ከሞተ ሥራ ንስሐ፣ በእግዚአብሔር እምነት፣ ጥምቀት፣ እጆችን የመጫን፣ የሙታን ትንማኤና የዘለዓለም ፍርድ የክርስቶስ መሠረታዊ ትምህርቶች ናቸው። ብዙ ምሁራን ጳውሎስ ነው ብለው የሚናገሩለት የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ፡- እነዚህ ነገሮች መሠረታዊ ቢሆኑም ወደ ፍጹምነት ማምራት እንዳለብን ይናገራል። እነዚህ የእምነታችን መሠረቶች ናቸው። ሆኖም በእምነት መቀጠል አለብን።

ማጠቃለያ

ጽድቅ ማለት ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ባለው ግንኙነት ወይም አቋም ለውጥ ማድረግ ማለት ነው። ከነበረን በደለኛነትና ኩነኔ ነፃና ተቀባይነት ያለን መሆኑን የምናገኝበት በእግዚአብሔር ፊት ያለንን አቋም የምንለውጥበት ነው። መጽደቅ ማለት የኃጢአት ይቅርታን ማግኘትንና ከሚያስከትለውም ኩነኔና ቅጣት ነፃ መሆንን ያጠቃልላል።

ሰዎች እግዚአብሔር ስለ ኃጢአት የሚሰማውን ስሜት ማወቅ ያስቸግራቸዋል። እኛ ከኃጢአት ያልተለየን በመሆናችን የኃጢአት ይቅርታ ቀላል ነገር ይመስለናል፤ ለቅዱስ እግዚአብሔር ግን ፍጹም የተለየ ነው።

ሰው ጽድቅን ለማግኘት ሟሟላት ያለበት በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ብቻ እንደሆነ ጳውሎስ በግልጽ አስተምሯል። በእግዚአብሔር የነፃ ስጦታ በጸጋ እንጂ በኦሪት ሕግ ሥራ አይደለም።

ጥያቄዎች

1. በተሰሎንቄ ላላቸው ቤተ ክርስቲያን ጽድቅ በእምነት ብቻ የመሆኑን እውነተኛነት የሚያረጋግጥ ማስረጃ ምንድን ነው? (1ኛ ተሰ. 1:7-8 ተመልከት።)
2. የጌታ አሳብ ለክርስቲያኖች ግልጽ የሚሆነው እንዴት ነው? (1ኛ ቆሮ. 2:9-12 ተመልከት።)
3. የጳውሎስ ዋነኛ ፍላጎት ምን ነበር? (ፊልጵ. 3:7-10 ተመልከት።)

4. ተደብቆ የነበረው ነገር ግን በጳውሎስ ዘመን የተከሠተው ምሥጢር ምን ነበር (ኤፌ. 3:8-10 ተመልከት።)
5. በቂላስይስ ቤተ ክርስቲያን የወንጌልን ስፍራ ለመንጠት የከጀለው ትምህርት ምን ነበር? (ቂላ. 2:8፣ 18 ተመልከት።)
6. የዕብራውያን መልእክት አማኞች ከአሪት ሕግ ሥርዓት ጋር ስላላቸው ግንኙነት ያብራራል! የርሜስ መልእክት የሚያብራራው የትኛውን ነው?

ትምህርት 10

የቤተ ክርስቲያን አመራር

የትምህርቱ ዓላማ፡- ጳውሎስ የጥንት ቤተ ክርስቲያን መሪዎችን እንደመረጣቸው፣ እንዴት እንዳሠለጠናቸውና እንደመራቸው ለማጥናት ነው።

መግቢያ

የቤተ ክርስቲያን ትክክለኛ ትርጉምና አላብ የመነጨው ከአዲስ ኪዳን ነው። ቤተ ክርስቲያን በአምነት አንድ የሆኑ ሰዎች ክርስቶስ ራስ በሆነበት አንድ አካል ሥር የተሰበሰቡበት ማኅበር ናት። ቤተ ክርስቲያን በበዓለ ጎምላ ቀን የተጀመረች ስትሆን ፍጻሜዋ ደግሞ በክርስቶስ ዳግም ምጽአት ስትነጠቅ ሊሆን ይችላል።

የመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን 120 አባላት የነበሩበት የኢየሩሳሌጌ ቤተ ክርስቲያን ብቻ ነበረች (የሐዋ. 1:15)። ቀጥሎም በበዓለ ጎምላ ቀን የአባሎች ቊጥር በ3000 ጨመረ፤ ከዚያም በ5000 ጨመረ (የሐዋ. 4:4)። ከዚህም ሌላ የአማኞች ቊጥር በየዕለቱ ይጨምር ነበር (የሐዋ. 2:47)።

1. በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የተገለጠው የቤተ ክርስቲያን አመራር

በማቴዎስ 16:18-18 ውስጥ ኢየሱስ አስቀድሞ ቤተ ክርስቲያን እንደምትመሠረት ተናገረ። ቤተ ክርስቲያን የምትመሠረተው ጴጥሮስ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በተናገረው ቃል ላይ ነው። ቤተ ክርስቲያን ያደገችው ሐዋርያት በሰጡት መሠረታዊ ትምህርት ነበር (የሐዋ. 2:42)። ሆኖም የቤተ ክርስቲያን አባላት ቊጥር እየጨመረ በመሄዱ ሐዋርያት የመሪነትን ሥራ የሚካፈሉ ሰዎችን ፈለጉ፤ ስለዚህም ዲያቆናት ተመረጡ (የሐዋ. 6:1-6 እንብብ)።

በኢየሩሳሌም በተነሣው ስደትና በእስጢፋኖስ መገደል ምክንያት አማኞች በስደት ተበተኑ። ከዚህም የተነሣ ጌታ እንዳዘዘው በሰማርያ ቤተ ክርስቲያናት ተቋቋሙ (የሐዋ. 1:8)። በዚህ ስደት የጦርሲሱ ሳውል ተሳታፊ ነበር። ክርስቲያኖችን ያሳደዳቸው ሞትን ድል አድርጎ የተነሣውን ጌታን በደማስቆ መንገድ ላይ እስካገኘው ድረስ ነበር።

የጳውሎስ ጥሪ በተለይ የአሕዛብ ሐዋርያ እንዲሆን ነበር። በአውሮፓና በእስያ በሚዘዋወርበት ወቅት ከአማኞች መካከል የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችን ይመርጥ ነበር፤ የተመረጡትም ሰዎች የቤተ ክርስቲያናቸው መሪዎች ሆኑ (የሐዋ. 14:23)።

ጳውሎስ የመጨረሻውን ጉዞ ፈጽሞ ሲመለስ ሳለ፣ ሚሊጢን ድረስ መጥተው እንዲያነጋግሩት ለኤፌሶን ሽማግሌዎች መልእክትን ላከባቸው (የሐዋ. 20:17)።

ጳውሎስ በሚሊጢን ለሚገኙ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች የሰጠው መልእክት ከፍተኛ ግምት ያለው ነው። ምክንያቱም በሐዋርያት ሥራ እንደተሰጠው ዓይነት መልእክት በቀጥታ የሚያተኩረው ለክርስቲያኖች በመሆኑ ነው። ጳውሎስ ለሚያደርገውና እንዲሁም እርሱ ወደፊት ለሚሰጋበት ጉዳይ መገለጥን ይሰጣል (ሐዋ. 20)።

2. የጳውሎስ መሪዎችን ማሠልጠን

ጴጥሮስ፣ ያዕቆብና ዮሐንስ በተለይ የቤተ ክርስቲያን አዕማድ ተብለው የተቋጠሩ ሐዋርያት ናቸው፤ ። ይሁን እንጂ አስፈላጊ በሆነበት ወቅት ጳውሎስ ጴጥሮስን ገሠጸው (ገላ 2:9)። መሪዎች እንዳንዴ ሊሳሳቱ ይችላሉ (ገላ.2)። ስለሆነም ግሣጼና እርማት ያስፈልጋቸዋል።

የጳውሎስ ተቀዳሚ ጥሪ ወንጌልን ለአሕዛብ መስበክ ነበረ። በጉዞው ወቅትም ጳውሎስ ለመሪነት የሚያበቃ ችሎታ ያላቸው አንዳንድ ወጣቶችን አገኘ። እነዚህም ወጣቶች ጳውሎስን በአገልግሎቱ ተባበሩት፤ ወዲያውም የጳውሎስ አገልግሎት ተካፋይ በመሆን፣ እርሱን በመወከል፣ መልእክቱን ለማድረስና ለማስተማር ወደ የቤተ ክርስቲያናቱ በመሄድና ችግር ላለበት ቤተ ክርስቲያን ችግሮችን በመፍታት ማገልገል ቀጠሉ። ጳውሎስ በሁለተኛው ወንጌላዊ ጉዞው ወደ ደርቤንና ወደ ልስጥራ ሲሄድ አግኝቶ ያሠለጠነው በአባቱ ግሪክ በእናቱ አይሁዳዊ የሆነውን ጢሞቴዎስን ነበር (የሐዋ. 16:3፤ 1ኛ ጢሞ. 1:6፤ 4:14)። ጳውሎስ ከተሰሎንጭ ተገድዶ በወጣ ጊዜ የተሰሎንጭን ሰዎች ደገንነት እንዲመለከት ጢሞቴዎስን ላከው።

እውሎስ አብያተ ክርስቲያናትን አቋቁሞ ወደ ሌላ ክሄደ በኋላ እንኳ ስለ እነርሱ ያስብ ነበር። እውሎስ በጉዞው አግኝቶ ካሠለጠናቸው አንዱ ቲቶ ነበር። ቲቶ ግሪክ ሲሆን፤ ምናልባትም የተለወጠው በእውሎስ አገልግሎት ሳይሆን አይቀርም (ቲቶ 1:4)። ቲቶ ከእውሎስ ጋር ከመጓዙም ሌላ እውሎስን በመወከል ወደ ቆሮንቶስ ሄዷል። በእውሎስና በቆሮንቶስ ሰዎች መካከል በነበረው ውዝግብ መካከለኛ ሰው በመሆን አገልግሏል (2ኛ ቆሮ. 2:13; 7:6; 13: 8; 6:16; 23: 12; 18)። ቲቶ ከእውሎስ ጋር ወደ ኢየሩሳሌም ሄደ (ገላ. 2:1; 3)፤ ደግሞም በቆጵሮስ ደሴት አገልግሎት ሰጥቷል።

በቆሮንቶስ ባሉ ምእመናን መካከል አንዱ አገልጋይ ከሌላው አገልጋይ ይበልጣል በሚል መከፋፈል ተፈጥሮ ነበር። አጽሎስና እውሎስ የጌታ አገልጋዮችና አብረው ከእግዚአብሔር ጋር የሚሠሩ ብቻ እንደሆኑ እውሎስ አስታወቃቸው። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የጌታ አገልጋዮችና መጋቢዎች ናቸው። እግዚአብሔር ለተለያዩ ሰዎች የተለያየ ስጦታ ይሰጣል፤ አገልግሎታቸው ፍሬ እንዲያፈራ የሚያደርገው ግን እግዚአብሔር ብቻ ነው (1ኛ ቆሮ. 3)። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ተጠሪነታቸው በሰው ልብ ውስጥ የተደበቀውን ሳይቀር ለሚመረምረውና ለሚፈርደው ለእግዚአብሔር ነው። የቤተ ክርስቲያን አዕማድ የሆኑት ሐዋርያት የዓለም መቀለጃ በመሆን እንደ ሞሾች የተቆጠሩት ለክርስቶስ ሲሉ ነበር። ለሚከተሏቸውም መልካም ምሳሌ ሆኑ። እውሎስ «በሁሉ መንገድ አንዳንዶችን አድን ዘንድ፤ ከሁሉ ጋር በሁሉ ነገር እንደ እነርሱ ሆንሁ» (1ኛ ቆሮ. 9:23) አለ።

ለእውሎስ መሪነት ማለት ራስን መካድና ለወንጌል ሲል ለሚያገለግላቸው ሰዎች አሽከር መሆን ማለት ነው። ሽልማትን ለማግኘት ትጋትና በማንኛውም መንገድ ራስን መግዛት ያስፈልጋል፤ ይህም ሯጭ ውድድሩን ለማሸነፍ በትዕግሥት እንደሚሮጥ ማለት ነው (1ኛ ቆሮ. 9 አንብብ)።

እውሎስ ራሱ ለመሠረታቸው አብያተ ክርስቲያናትም ሆነ ሌሎች ለመሠረቷቸው አብያተ ክርስቲያናት በጣም ያስብ ነበር። ይጻልይላቸውና የጽሑፍ መልእክትም ይልክላቸው ነበር። እውሎስ ጦርነታቸው መንፈሳዊ እንደሆነና የሚዋጉበትንም መንፈሳዊ የጦር መሣሪያ እንዲታጠቁ ለቆሮንቶስ ሰዎች አስታውሷቸዋል (2ኛ ቆሮ. 10:4-6)። የቆሮንቶስ ሰዎች አንዱን መሪ ከሌላው መሪ ጋር ከማወዳደር ይልቅ ለሌሎች ሰዎች ወንጌልን ማዳረስ ይገባቸው እንደነበረ በማሰብ ይጨነቅ ነበር (2ኛ ቆሮ. 10 አንብብ)።

እውሎስ በቆሮንቶስ ሆኖ ሳለ ሮም ላለችው ቤተ ክርስቲያን የጽሑፍ መልእክት ላከ። ሮሜ ምዕራፍ 16 ስለ ቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ሴቶችና ወንዶች ረጅም የስም ዝርዝር ጽፏል። ከእነዚህ መሪዎች ውስጥ አንዳንዶቹን የሚያውቃቸውና አብሯቸው ያገለገለ ሲሆን ሌሎቹ ደግሞ በዝና ብቻ የሚያውቃቸው ናቸው። ሆኖም እውሎስ ሁሉንም ስለሚያስብላቸውና ስለሚደስትባቸው ለሁሉም ሰላምታ ጻፈላቸው። እውሎስ ጭንቀቱን ሲያስረዳ «የአብያተ ክርስቲያናት አላብ» በማለት ይጽፋል (2ኛ ቆሮ. 11:28)።

3. የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት

የእውሎስ ቅርብና የታወቁ ረዳቶች ጢሞቴዎስና ቲቶ የአብያተ ክርስቲያናትን ኃላፊነት የያዙ መሪዎች ሆኑ። እውሎስ በሁለቱ እስራቶቹ መካከል ወደ ኤፌሶን ሄዶ ነበር። በሐዋ. 20:23 ውስጥ እውሎስ ተጠንቀቋቸው ብሎ ያላቸው የሐሰት ትምህርት አስፋፊዎች በዚህ ወቅት ወደ ቤተ ክርስቲያን ሳይገቡ አልቀሩም። በእነርሱም ምክንያት እውሎስ ጢሞቴዎስን በኤፌሶንና በእስያ የበላይ አድርጎ ትቶት ሄደ። ከዚያም በኋላ እውሎስ በትክክለኛ ትምህርት ላይ የተመሠረቱ ሰዎችን እንዴት የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችና ዲያቆናት አድርጎ መምረጥ እንደሚገባውና ጤናማ ትምህርት እንዲያስተምር ደብዳቤውን ለጢሞቴዎስ ጻፈለት (1ኛ ጢሞ. 3 አንብብ)።

እውሎስ ከመጀመሪያ የሮም እሥራቱ ከተፈታ በኋላ ቲቶ ከእውሎስ ጋር በመጓዝ ቀርጤስ ደሴት ላይ እንደቀረ ግልጽ ነው (ቲቶ 1:5)። እውሎስ ለቲቶ የጻፈው መልእክት ለቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ከተሰጡት ትምህርቶች አንዱ ነው። (የቲቶን መልእክት በተለይም ምዕራፍ አንድን አንብብ)።

(በግምት የዕብራውያንን መልእክት ጽፎአል የሚባለው)፥ እውሎስ የዕብራውያንን ሰዎች በአዲስ ትምህርቶች ሳይወሰዱ መሪዎቻቸውን እንዲያስቡና እረኞቻቸውንም እንዲከተሉ አስጠነቀቃቸው (ዕብ. 13:7-9)። የቤተ ክርስቲያን መሪዎችም የምእመናኖቻቸውን መንፈሳዊ ደኅንነትን በመንከባከብ ምእመናኑ በደስታ እንዲታዘዝቸውና እንዲተማመኑባቸው ማድረግ ይኖርባቸዋል።

ማጠቃለያ

1. ቤተ ክርስቲያን በመለኮታዊ ዕቅድ የታቀደችና የተቀናጀች፥ ክርስቶስ የበላይ ራስ የሆነባት ማኅበር ናት።
2. ቤተ ክርስቲያን መዋቅርና ሥርዓት አላት።

3. «የወላጆች» ወይም «የወንድሞችና የእናቶች» ተግባር በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሰፊውና ግልጽ በሆነ መንገድ ተገልጿል።
4. በራሳቸው ቤት ውስጥ ብቻ ከመሰብሰብ በቀር ከሌሎች ክርስቲያኖች ጋር ግንኙነት ስለሌላቸው ቤተሰቦች በአዲስ ኪዳን ውስጥ ምንም የተጻፈ ነገር የለም።

ጥያቄዎች

1. ጴጥሮስ «ኢየሱስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ» ብሎ በተናገረው ቃል ላይ ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደተጀመረች አብራራ። የሐዋ. 2:14-42፤ ማቴ. 16:16-18 አንብብ።
2. በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ጳውሎስ ለአማኞች ብቸኛ መልእክት የሰጠው ለእነማን ነበር? የሐዋ. 20:17-35።
3. ምናልባትም የጳውሎስ ትልቁ ሸክም ምን ነበር? 2ኛ ቆሮ. 11:28 ተመልከት።
4. ለሽማግሌነትና ለዲያቆንነት የሚያበቁትን መመዘኛ ነጥቦች በዝርዝር ጻፍ። (1ኛ ጢሞ. 3፤ ቲቶ 1 ተመልከት።)

ትምህርት 11

ጳውሎስ ስለ ክርስቶስ ማንነት ያቀረበው ትምህርት

የትምህርቱ ዓላማ፡- ጳውሎስ በስብከቱና በጽሑፍ መልእክቱ ውስጥ ክርስቶስን እንዴት እንዳቀረበው ለማጥናት ነው።

መግቢያ

የአዲስ ኪዳን ጽሑፊዎች ክርስቶስን የገለጹት ሊሠራው በመጣው ሥራና ለመፈጸም በመጣው የኃላፊነት ተግባሩ አንፃር ነው። የክርስቶስ ሥራና ኃላፊነት ከአሪት ሕግና ከብሉይ ኪዳን ትንቢቶች መፈጸም ጋር የተያያዘ ነው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ለክርስቶስ ብዙ የማዕረግ ስሞች ተሰጥተዋል። ኢየሱስ ራሱን ለማመልከት «የሰው ልጅ» ብሎ ጠርቶታል። ከሰማይ በመጣው ድምፅ አማካይነት በጥምቀቱ ጊዜና በተራራ ላይ በተለወጠ ጊዜ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ ተብሎ ተጠርቷል (ማር. 1:11፤ 9:7)። ቀጥሎም አጋንንት «የእግዚአብሔር ልጅ» ብሎ ጠርቶታል (ማር. 5:7)። ጴጥሮስ ኢየሱስ «የእግዚአብሔር ልጅ» መሆኑን አውቋል (ማቴ. 16:16)። ጳውሎስም ብዙ ጊዜ «የእግዚአብሔር ልጅ» የሚለውን ስም ቢጠቀምም አዘውትሮ የሚጠቀመው «ጌታ» ወይም «ክርስቶስ» በማለት ነው።

ይህም መሢሔን ለማመልከት በብሉይ ኪዳን የተጠቀመበትን ቃል የሚተረጉም ነው።

ጳውሎስ በሚሰጠው ትምህርት ውስጥ የክርስቶስ ሥራ በተለይ የቀረበው ከኦሪት ሕግ አንጻር ነው። «ራሱን ከሕግ በታች» አድርጎ በመምጣት ክርስቶስ እርግማንንና ሕግ የሚጠይቀውን ሁሉ በራሱ ላይ ተሸክመ። እኛ የእግዚአብሔር ጽድቅ እንድንሆን እርሱ ስለ እኛ ኃጢአት ሆነ (ገላ. 3:13፤ 2ኛ ቆሮ. 5:21)።

1. የእግዚአብሔር ጽድቅ በክርስቶስ ውስጥ ነው

ጳውሎስ በቆሮንቶስ ሆኖ ረጅም ለሆነው ለሮም ጉዞ ዝግጅት ለማድረግ የእምነቱ መግለጫ የሆነውን መልእክት ጻፈላቸው። ጳውሎስ ማንም ሰው በኦሪት ሕግ ሥራ እንደማይጸድቅ ገለጸላቸው። አይሁድም ሆኑ አሕዛብ ሁሉም ኃጢአትን ሠርተዋል። የጸጋ ስጦታ በመቀበል ሁሉም ጸድቃን ሆነዋል። ይኸውም በክርስቶስ በመዋጀት ነው። የሰው ልጆች ኃጢአት ዋጋ የተከፈለው በፈሰሰው በክርስቶስ ደም ነው። ሰው በእግዚአብሔር ፊት ሊጸድቅ የሚችለው በክርስቶስ በማመን ብቻ ነው (ሮሜ 3)።

ክርስቶስ እንደተቀበረና ከሞት እንደተነሣ፤ እኛም በአዲስ ሕይወት እንድንመላለስ በክርስቶስ ውስጥ ተቀብረናል፤ ዳግመኛ የኃጢአት ባሮች እንዳንሆን አሮጌው የኃጢአት ሕይወታችንን ያስተካክልልናል፤ ይህም ብቻ ሳይሆን ከእርሱም ጋር ያለንን ጎብረት ያስተካክልልናል። ክርስቶስ አንድ ጊዜ ስለ ሁሉም ሞቷል። አዲስም ሕይወት ሰጥቶናል፤ ከኃጢአት ቀንበር ነፃ አድርጎናል፤ የዘላለምንም ሕይወት ሰጥቶናል። የክርስቶስ ኃይል ለእርሱ የተለየ አድርጎናል፤ ቀድሶናል፤ ይኸውም አዲሱን የጽድቅ ሕይወት በእርሱ በማመን እንድንኖር ነው (ሮሜ 6)።

2. ጳውሎስ ለአግሪጳ ክርስቶስን እንዴት አድርጎ እንዳቀረበለት

ጳውሎስ በቂሣርያ ሁለት ዓመት ሙሉ ከታሰረ በኋላ በአዲሱ አስተዳዳሪ በፊሎሶስ አማካኝነት ወደ አግሪጳ እንዲቀርብ ተደረገ። ጳውሎስም እግዚአብሔር ለጸድቃንና ለኃጢአተኞች የሙታን ትንሣኤ እንደሚኖር ለአባቶቻችን የገባውን ቃል ኪዳን ተስፋ በማድረግ በአይሁዶች እንደተወነጀለ ለአግሪጳ መሰከረለት (የሐዋ. 24:15፤ 26:6-8፤ 28:20)።

በደማስቆ መንገድ ላይ ለሳውል ተገልጦ ለነገሥታት፤ ለአይሁድና በተለይም ለአሕዛብ እንዲመሰክርና እንዲያገለግለው የጠራው፤ እግዚአብሔር ከሞት ያስነሣው፤ ኢየሱስ ነበር (የሐዋ. 9:15)።

ጳውሎስ ለአግሪጳ ሲናገር የሚሰብከው ሌላ ነገር ሳይሆን ሙሴና ነቢያት ስለ መሢሔ ሞትና ትንሣኤ ሊሆን ያለውን አስቀድመው የተናገሩትን ብቻ እንደሆነና ክርስቶስም እነርሱ የተናገሩለት መሢሔ መሆኑን ገለጸ። ከሞት በመነሣት የመጀመሪያው ክርስቶስ እደሆነና ለአይሁድና ለአሕዛብ ብርሃንን እንዳወጀ ይህንን የክርስቶስን አዋጅ ለማሰራጨት ራሱ ጳውሎስም እንደተጠራ ተናገረ።

ፊስጦስ ጳውሎስን አብደሃል ብሎታል። ንጉሥ አግሪጳ በጳውሎስ ላይ በፊዝ መልክ ክርስቲያን ሊያደርገው በመሞከር ላይ እንደሆነ ጠየቀው። (የሐዋ. 26ን አንብብ።)

3. አሕዛብና አይሁድን ለማዋሐድ ክርስቶስ አስታራቂ መንገድ ነው

ጳውሎስ የኤፌሶን መልእክት በሮም እስር ላይ እያለ ከጻፋቸው መልእክቶች አንዱ ነው። መከራና ሰደት ጳውሎስን በመንፈሳዊ ሕይወቱ አጉልምሶታል፤ እንዲሁም ስለ ክርስቶስ ሰፊና ጥልቅ እውቀት እንዲያገኝ ረድቶታል። ይህንንም ልምምዱን ለኤፌሶን ሰዎች በጻፈላቸው መልእክቱ አካፍሏቸዋል። እግዚአብሔር በክርስቶስ እምነት ያላቸውን ሁሉ በፍቅሩ፤ በምሕረቱና በጸጋው ሕያዋን አድርጎአቸዋል። ክርስቶስ የምእመናን ሰላም ሆነ፤ በመስቀሉም አይሁዶችንና አሕዛብን አንድ አካል አደረጋቸው፤ ከእግዚአብሔርም ጋር አስታረቃቸው። ሁለቱም ወገኖች በአንድ መንፈስ በእግዚአብሔር ፊት የመቅረብ ሞገስ አገኙ፤ የአንዲት አገር ዜጎችም ሆኑ፤ የእግዚአብሔር ቤተሰብ አባሎችም ሆኑ።

እምነት በሐዋርያትና በነቢያት መሠረት ላይ ተመሠረተ፤ የመሠረቱ ድንጋይም ክርስቶስ ነው። ሁሉም በክርስቶስ የጌታ ቅዱስ ቤተ መቅደስ ለመሆን ተሰባሰቡ (ኤፌ 2.)።

4. የክርስቶስ አካል

አይሁድና አሕዛብ አንድ ሕዝብ እንዲሆኑና ክርስቶስም የእነርሱ ራስ እንዲሆን በክርስቶስ ኢየሱስ ያለው የእግዚአብሔር ዕቅድ ነው። ይህም መታወቅ የጀመረው ጳውሎስ ለአሕዛብ በሰጠው አገልግሎት ነው። የእግዚአብሔር ዕቅድ ክርስቶስ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታን

በውስጣቸው ያኖረላቸውና በመንፈስ ለመጉልመስ ኃላፊነት የሚለማቸው ግለሰቦች ቤተ ክርስቲያን ሆነው እንዲሠሩ ነው።

አማንያንን ሁሉ ወደ አንድ አካል የሚያስባስበው በክርስቶስ ያለው አንድነት ነው። ሆኖም እያንዳንዱ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ይህንን አንድነት ከሌሎች ጋር በስምምነት የማጠናከር ኃላፊነት አለበት። ይህንን በክርስቶስ ያለውን አንድነት የመጠበቅ ሥራ የቤተ ክርስቲያን ነው። በአካሉ ውስጥ ያሉት በእምነት እንዲጸኑና እንዲበሰሉ መንፈስ ቅዱስ ለአካሉ ብልቶች ሁሉ ስጦታዎችን ይሰጣቸዋል። (ኤፌ. 4ን አንብብ።)

5. የአማንያን በክርስቶስ ውስጥ መመላለስ

ክርስቶስን የእነርሱ ራስ ሆኖ አይሁዶችና አሕዛብን አንድ ያደረጋቸውን፤ የእግዚአብሔርን ዕቅድና ዓላማ ጳውሎስ ቀደም ሲል አብራርቶታል። አሁንም ቤተ ክርስቲያን ለዓለም ያላት ጥሪ ምን እንደሆነ ይገልጻል (ኤፌ. 4:1-16)። ምእመናን በክርስቶስ አንድ ናቸው፤ እንዲሁም ሕያው በሆነው በክርስቶስ የሚያድጉና የእርሱንም ሕይወት በመከተል ለሌሎች ምሳሌ የመሆን ኃላፊነት ያለባቸው ሕያዋን ግለሰቦች ናቸው (ሮሜ 8:29፤ ፊልጵ. 3:21)።

ጳውሎስ የክርስቲያን ኑሮን ለመቂጣጠር የሚጠቅሙ አንዳንድ መመሪያዎችን ሰጥቷል።

1. ክርስቲያኖች አእምሮአቸውን መቂጣጠር አለባቸው፤ ምክንያቱም አእምሮአቸውን ለእግዚአብሔር አናስገዛም ማለታቸው የልብ ደንዳናነትንና እግዚአብሔርን ያለማዳመጥ ያስከትልባቸዋል። ይህም ክርስቲያኖችን ከእግዚአብሔር ኅብረት ውጭ እንዲሆኑ ያደርጋቸዋል።
2. ክርስቲያን አሮጌውን አኗኗሩንና ተፈጥሮውን እንደ አሮጌ ልብስ ማውለቅ አለበት። ይህም ያለማቋረጥ መፈጸም ያለበት የአእምሮ ተሐድሶ ሲሆን፤ መንፈስ ቅዱስ የሚሠራው ሥራ ነው።

በክርስቶስ የሚገኘው አዲስ ልደትና በመንፈስ ቅዱስ የሚደረገው ቊጥጥር በኃጢአት የተበላሸውን በውስጣችን ያለውን የእግዚአብሔር ምስል ከፈጣሪያችን ጋር ያለን ኅብረትና አንድነት ያድሰዋል። ከዚያም በኋላ መመሪያ በተግባር የሚተረጎምበትን ዝርዝር ሁኔታ ጳውሎስ ሰጥቶአል (ኤፌ. 4:25-32፤ ኤፌ. ምዕራፍ 4ን በጥንቃቄ አንብቡ)።

6. ጥበብና እውቀት ሁሉ በክርስቶስ ውስጥ ነው

የቂላስይስና የኤፌሶን መልእክቶች በተመሳሳይ ጊዜያት እስር ቤት የተጻፉ ናቸው። ሁለቱም መልእክቶች በትንሹ እስያ ቤተ ክርስቲያን ሁሉ ሳይነበቡ አልቀሩም። ጳውሎስ በተደጋጋሚ በሥጋው መለኮትን በሙላት የገለጸውን ክርስቶስን የእግዚአብሔር ምስጢር ብሎ ይጠራዋል። የቂላስይስ ሰዎች በማታለልና በማባበል ቃል በሚጠቀሙ ሰዎች እንዳይጠመዱ ጳውሎስ አስጠነቀቃቸው። በቂላስይስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስሕተት የገባው በሐሰት ልምምድ ሳይሆን በሐሰት ትምህርት አማካይነት ነበር።

በእምነት ሕይወት ውስጥ ክርስቶስን መቀበል ተቀዳሚ ተግባር ነው፤ ሆኖም የሚከተሉትን አራት የእምነት ደረጃዎች መጀመሪያ ብቻ ነው፡-

1. በክርስቶስ መመሥረት፤
2. በክርስቶስ ላይ መታነጽ፤
3. በክርስቶስ ውስጥ መጽናት እና፤
4. በምስጋና መሞላት ናቸው (ቂላ. 1:21-23)።

የሐሰት ትምህርት የጀመረው በማታለያ ቃላት፤ በፍልስፍናና በሰዎች ባህል ምናልባትም በአይሁድ ባህል ሊሆን ይችላል። እነኚህ የሐሰት ትምህርቶች ምንም እንኳ ከምሁራን የወጡ ንግግሮች ቢመስሉም ከበለጸገውና በክርስቶስ ካለው እውቀት ጋር ሲወዳደሩ ፍጹም ባዶ ቃላት ነበሩ። የዓለም እውቀት ሁሉ መለኮታዊውን መገለጥ ለመተካት የማይችል ደካማ ነው (ቂላ. 2:8)።

7. የመለኮት ሙላት በክርስቶስ ውስጥ አለ

ሁሉንም የሚያጠቃልል ክርስቶስ ነው። ከእርሱ የማይገኘው ነገር ምን ይሆን? በክርስቶስ የደኅንነት ሙላት አለ። የገዢዎችና የባለሥልጣኖች ሁሉ የበላይ ራስ ነው። በክርስቶስ መገረዝ አለ፤ ይኸውም አርጌውን ተፈጥሮ ወይም የግል ፈቃዱን አውልቆ በክርስቶስ ያለውን አዲስ ሕይወት የሚያላብስ ዓይነት መገረዝ ነው። እርሱ በሞትና በትንሣኤው ይቅርታን ሰጥቷል። ጥምቀት አማንያን ከክርስቶስ አካል ጋር አንድ መሆናቸውን የሚያመለክት ምሳሌ ነው። መጠጥን፤ መብልንና በዓላትን በሚመለከት ያሉትን የብሉይ ኪዳን ሥርዓቶች ሁሉ ክርስቶስ ፈጽሟቸዋል ወይም አሟልቷቸዋል፤ ምክንያቱም እነዚህ ሥርዓቶች ክርስቶስ መጥቶ ለሚፈጽማቸው ተግባሮች ጥላ ብቻ ነበሩ። (ቂላ. 2:9-17 ያለውን አንብብ።)

8. የአካል ራስ ክርስቶስ ነው

የቂላስይስ ሰዎች መላእክትን በማመንና ራሳቸውን ማጐሳቂልን በሚያስተምረው ፍልስፍና ተሳታፊዎች ሆነው ነበር። ጳውሎስ እንዲህ ዓይነቱን ፍልስፍና የሚያዘወትሩ ሰዎች ራስና ብቸኛ አስታራቂ ለሆነው ለክርስቶስ የማይታዘዙ እንደሆኑ ማስጠንቀቂያ ሰጠ። አካል በራስ መታዘዙን የሚያመለክተው አንዱ ምልክት የአካሉ አባላት በሙሉ ለራሱ መታዘዛቸው ነው። እንግዲህ እነዚህ ክርስቶስ ጋር የሞቱ ከዓለም ያልሆኑ ክርስቲያኖች ለምን ለዓለም ሥርዓት ይገዛሉ? ይህን የመሰለው አስተሳሰብ ጥበብን ያዘለ ይመስላል፤ ሆኖም የሥጋን ፍላጎት ሊቂጣጠር አይችልም (ቂላ. 2:18-23)።

9. ክርስቶስ ለአዲሱና ለዘለዓለማዊ ሥርዓት ሊቀ ካህን ነው

ክርስቶስ በእግዚአብሔር የተመረጠ ሊቀ ካህን ነው። ለሥራውና ለማዕረጉ የሚያስፈልገውን ማንኛውንም መመዘኛ ያሟላል። በሥጋዊ ሕይወታቸው ለሚጐሳቂሉ ሰዎች ሙሉ በሙሉ ይራራላቸዋል፤ ምክንያቱም ራሱ ሰው ሆኖ ለእግዚአብሔር ፈቃድ መታዘዝና ለእግዚአብሔር ፈቃድ ራስን ማስገዛት በሚገባ ስለተማረ ነው። እጅግ የላቀ ሥቃይን ተቀብሏል፤ ተዋርዷልም። የሞትንም ኃይል ፊት ለፊት ተቋቋሟል፤ በዚህም መንገድ በሥጋ ሕይወቱ ፍጹም ሆነ። ይህ ነገር ሰውን የመዋጀት ተግባሩን ለማከናወን ብቁ አደረገው። ከዚህም ሌላ በአዲሱና ዘለዓለማዊ በሆነው ሥርዓት መሠረት ለእርሱ የሚገባውን የሊቀ ካህንነት ሥልጣን እንዲቀበል ያስችለዋል (ዕብ. 5)።

ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ መልክጼዴቅ «ሊቀ ካህን ነው» (ዘፍጥ. 14:17-20)። ይህ ካህንነት ከሌዋውያን ካህንነት የበላይነት አለው። ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር የመግባት ዕድልና የተሟላ ደኅንነት አከናውኖአል (ዕብ. 7:19፥25)። የመልክጼዴቅና የክርስቶስ ካህንነት በጊዜ የማይወሰኑ ናቸው። የክርስቶስና የመልክጼዴቅ ካህንነት ፍጹምነትን ያመጣሉ። አዲስና የተሻለ ሥርዓት በክርስቶስ ተመሠረተ። ክርስቶስ ኃጢአትና ነቀፋ የሌለበት ስለሆነ ወደ እርሱ የሚመጡትን ለዘለዓለም ሊያድናቸውና ሊያማልዳቸው ይችላል። (ዕብ. 7:1-8:6 አንብብ።)

10. ክርስቶስ የተሻለው ኪዳን አማላጅ ነው

በኤርምያስ 31:31-34 ለእስራኤልና ለይሁዳ የተሰጠው የአዲስና የተሻለ ቃል ኪዳን አማላጅ በሆነው በክርስቶስ ተሟልቶ ተፈጽሟል (ዕብ. 8:6)።

የእግዚአብሔር ዕቅድና ዓላማ የተወሰኑ ሰዎች ከዓለም በመለየት ከእርሱ ጋር ጎብረው እንዲኖራቸው ነው። ይህን ኪዳን ያከናወነው የእግዚአብሔርን ሕግ ለመጠበቅ ደስ የሚያሰኛቸውን መንፈስ በውስጣቸው ያስቀመጠው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል በመግባት ብቸኛ አማላጅ ሆነ። አሮጌው ኪዳን አለፈ፤ ክርስቶስ መካከለኛ አማላጅ የሆነበት አዲሱና ዘላለማዊ ኪዳን ስፍራውን ያዘ (ዕብ. 8)።

ማጠቃለያ

የጳውሎስ መልእክት ዐቢይ ትምህርት እግዚአብሔር በክርስቶስና በሥራው አማካኝነት ለሰዎች ደኅንነት ያወጣው ዕቅድ ነበረ።

ጳውሎስ በአገልግሎቱ መጀመሪያ ላይ ለቆሮንቶስ ሰዎች በጻፈው መልእክት አጠንክሮ የገለጸው ከኃጢአት ንስሐ መግባትንና በክርስቶስ ማመንን የሚመለከት ነበር። በሦስተኛው ጉዞው ወቅት ለሮሜ ሰዎች በጻፈው የእምነት መግለጫው ውስጥ በክርስቶስ ያለው እምነት የሕግ ሥራ ሳይጨመርበት መሆኑን አጠንክሮ ገለጸ። ኢየሱስ ክርስቶስ በእምነት ለተቀበሉት ሁሉ የተሰጠ መሆኑን ተናገረ (ሮሜ. 3:22)።

ከጥቂት ዓመታት በኋላ ጳውሎስ በቂሣርያ በታሰረበት ወቅት በንጉሥ አግሪጳ ፊት ስለተናገረው መልእክት መከላከያ አሳብ እንዲሰጥ ተጠየቀ። በዚያን ጊዜ አጥብቆ የተናገረው ስለ ክርስቶስ ትንሣኤ ነበር። ጳውሎስ ክርስቶስ ከሞት መነሣቱን እንደሚያውቅ፣ በደማስቆ መንገድ ላይ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን እንዳየ፤ መሢሔ ራሱ ኢየሱስ እንደሆነና እርሱም የብሉይ ኪዳንን ነቢያት ትንቢትን ሁሉ እንዳሟላ ተናገረ (የሐዋ. 26)።

ጳውሎስ በዕድሜው ፍጻሜ አካባቢም፣ በሮም በእስር ላይ እያለ ለኤፌሶን ክርስቲያኖች መልእክት ጻፈላቸው። በሚያምኑት ውስጥ የተጻፈውን የክርስቶስን የደኅንነት ሥራ በድጋሚ አስታወላቸው። ከዚያም በመቀጠል አማኞች ባመኑ ጊዜ የጀመሩትና እስከ ዘላለም ድረስ የሚቀጥል አዲስ የአኗኗር መንገድ ይገልጽላቸዋል (ኤፌ. 2:5-8)። ይህም አዲስ ሕይወት የተፈጸመው በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ ነው። አማኝ በአዲስ የሕይወት ዕቅድ እንዲኖርና የክርስቶስ ሕይወት ተካፋይ እንዲሆን መንፈሳዊ ትንሣኤ አግኝቷል (ኤፌ. 2:10፤ 1ኛ ቆሮ. 6:17)።

ለቂላስይስ ክርስቲያኖችም የተጻፈው መልእክት ከሮም እስር ቤት ነበር። መልእክቱም ጥልቅ በሆነና በተሟላ ሁኔታ የክርስቶስን ማንነትና ክርስቶስ ለሰዎች ሲል ያደረገውን ይገልጻል፤ ቀጥሎም

ጳውሎስ የመለኮት መላት በክርስቶስ አካል ውስጥ እንደኖረ አስተምሯቸዋል። የጥበብና የእውቀት መዛግብት ሁሉ በክርስቶስ ውስጥ ናቸው፤ እርሱ ከባለሥልጣናትና ከነገሥታት ሁሉ በላይ ነው፤ የአካሉም ማለትም የቤተ ክርስቲያንም ራስ ነው (ቂላ. ምዕራፍ 2)።

ለዕብራውያን ክርስቲያኖች የተጻፈው መልእክት ክርስቶስ በሁሉ ላይ የበላይነትና ብልጫ እንዳለው ይገልጻል፤ ኢየሱስ ታላቅ ካህን፣ በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል ገብቶ የሚያስታርቅ ብቸኛ አማላጅ መሆኑን ያብራራል። ስለ አዲሲቱና ስለ ተሻለችይቱ ኪዳን አማላጅ እንዲሆን እግዚአብሔር ለእስራኤልና ለአይሁዶች እንደሚልክላቸው የገባው ቃል ኪዳን ክርስቶስ ነው። ይህ አዲስ ኪዳን ለእያንዳንዱ አማኝ በግሉ የጌታ መገለጥ እንዲኖረው ያደርጋል፤ በግሉ የኃጢአትን ስርየት ይሰጠዋል፤ ለእስራኤል የተገባውንም የተስፋ ቃል ወራሽ ያደርገዋል።

ጥያቄዎች

1. ጳውሎስ ብዙ ጊዜ ለኢየሱስ የሚሰጠው የማዕረግ ስም ምንድን ነው? መግቢያውን ተመልከት።
2. የጳውሎስ መልእክቶች ዋና ፍሬ ነገር ምን ነበረ?
3. እግዚአብሔር አይሁድንና አሕዛብን አንድ ለማድረግ የተጠቀመበት ዘዴ ምን ነበር?
4. እግዚአብሔር በአማኞች ሕይወት ውስጥ ሊፈጽም ያቀደው የመጨረሻው ዕቅዱ ምንድን ነው? ሮሜ 8:29፤ ፊልጵ. 3:21።
5. እግዚአብሔር ለእኛ ወዳለው የመጨረሻ ዕቅድ የሚያደርሱን ሦስቱ ደረጃዎች ምን ምን ናቸው? ቂላ. 2:22-23።
6. ክርስቶስ የእኛ ታላቁ ሊቀ ካህን እንዲሆን ያደረጉት መመዘኛዎች ምን ምን ናቸው? ዕብራውያን 5 ተመልከት።
7. በነቢዩ ኤርምያስ በኩል ለእስራኤል የተሰጠው የአዲሱ ኪዳን ተስፋ ቃል ምንድን ነው? ኤርምያስ 31:31-34 ተመልከት።

ትምህርት 12

የኦሪት ሕግና ብሉይ ኪዳን

የትምህርቱ ዓላማ፡- አይሁዶች የአሮጌውን የሕግ ቃል ኪዳን ለአዲሱ የጸጋ ቃል ኪዳን አሳልፈው ለመስጠት የነበረባቸውን ጭንቀት ለመረዳት እንድንችል ነው።

አርጌው ቃል ኪዳን በአዲሱ መተካቱን እውሎስ የተረዳው መቼ ነበር? መቼ እንደተረዳ አልገለጠልንም። ምናልባትም ኢየሱስ በመጨረሻው እራት ላይ ከተናገረው ቃል ይሆናል። ኪዳን ከተለወጠ ሕግም እንደሚለወጥ ያውቃል። የኦሪት ሕግ መሻር ለአይሁዶች ነገሩን ግመን እንኳ እስኪሳናቸው ድረስ የሚያደርስ ታላቅ ድንጋጤ ፈጠረባቸው። በብሉይ ኪዳን ዘመን የኦሪት ሕግ በቃል ኪዳን ክልል ውስጥ ነበር፤ ሆኖም በአዲስ ኪዳን ዘመን አይሁዶች ስለ ሕግ አስፈላጊነት ያላቸው ትርጉም የተሳሳተ ነበር። የኦሪትን ሕግ በመጠበቃቸው በኪዳን ውስጥ ተገቢ ቦታ እንደሰጣቸው አድርገው ያስቡ ነበር። ክርስቲያኖች «ያ ሕግ አሁን ዋጋ የለውም» ብለው ሲነግሯቸው እንደ ስድብ ሆኖ ሳይሰማቸው አልቀረም። እውሎስ ይህን ነገር መስበኩ በእውነት የሚያስደንቅ ነው።

1. የኦሪት ሕግና ብሉይ ኪዳን በሐዋርያት ሥራ

በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 7 መሠረት ከክርስቶስ ዕርገት ጥቂት ዓመታት በኋላ እስጢፋኖስ የሰጠው መልእክት ክርስቲያኖች ስለ ብሉይ ኪዳን የነበራቸውን አመለካከት ያሳያል። እነዚህ ክርስቲያኖች ሁሉ ከአይሁድ ወገን ያመኑ መሆናቸውን አስታውሰዋል። እስጢፋኖስ ሁለት አስፈላጊ ነጥቦችን አቀረበላቸው፡-

ሀ/ እግዚአብሔር ከተስፋይቱ ምድር ውጭ ለሕዝቡ መታየቱና

ለ/ የሙሴ ሕግ ከመሰጠቱ በፊት እግዚአብሔር ለሕዝቡ መገለጡን።

እውሎስ በታናሹ እስያ ባደረገው በመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞው ላይ ማለት ከ47-48 ዓ.ም ለአይሁዶች ወንጌልን አስረዳቸው። እንዴት እንዳስተማረ ለመረዳት የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 13ን በጥንቃቄ አንብብ። ውጤቱ ምን ነበር? ከኢየሩሳሌም የሆኑ ጥቂት ከአይሁድ ወገን ያመኑ ክርስቲያኖች ክርስቲያን የሙሴን ሕግ መጠበቅ አለበት ብለው አቋም ያዙ። በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 15 ውስጥ የተገለጸው የኢየሩሳሌም ጉባኤ በ49 ዓ.ም. ተሰበሰበ። ውጤቱ ምን ነበር? የጉባኤው ተሳታፊዎች በሁለት ነገሮች ተስማሙ፡-

ሀ/ ክርስቲያኖች ከአይሁድ ወገን ላመኑት ሰዎች መሰናከያ እንዳይሆኑባቸውና

ለ/ አማኞች የሙሴን ሥርዓት እንዲጠብቁ የኢየሩሳሌም ጉባኤ እንዳያስገድድ ወሰኑ።

እውሎስ በግንኛውም የጽሑፍ መልእክት የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 15ትን ሲጠቅስ አልታየም። ከ12 ዓመት በኋላ ግለት በ61 ዓ.ም. በኢየሩሳሌም ሆኖ እንደገና ለአይሁዶች አቋሙን አብራራላቸው። (የሐዋ. 23ን አንብብ)። አይሁዶች ክርስቲያን እንዲሆኑ ብሎ ዜግን መሸጋገሪያ ሆኖ ያገለግላቸዋል።

2. የእውሎስ የመጀመሪያ ትንተና

እውሎስ በ47-48 ዓ.ም. በትንሹ እስያ ካደረገው የመጀመሪያው የስብከት ጉዞና በ49 ዓ.ም. ከተሰበሰበው ከኢየሩሳሌም ጉባኤ በፊት በግላትያ ክፍለ ሃገር ለሚገኙት አዲስ አማንያን መልእክት ጻፈላቸው። ለአማኞች ግልጽና የማያሻግ ምርጫ አቀረበላቸው፤ ክርስቶስን ወይም የሙሴን ሕግ መምረጥ ነበረባቸው! ጉድ ነው! ይህ ለአይሁዶች በጣም አስደንጋጭ ነበረ። የሙሴ ኦሪት የእግዚአብሔር መለኮታዊ ቃል አይደለም? እያንዳንዱ ነጥብና ጭረት መለኮታዊ ሥልጣን የላትም? (ማቴ. 5:18-19)። እውሎስ ወደ ሁለቱ ዜግኖች በግስመልክት ለጥያቄያቸው መልስ ሰጠ።

እውሎስ ሁለቱን ዜግኖች ለመግለጽ የአብርሃምን ሁለት ሚስቶች ሁለቱን ዜግኖች እንደሚወክሉ አድርጎ በምሳሌያዊ መግለጫ ተጠቀመበት። አጋር የኦሪትን ሕግ ስትወክል፤ ሣራ ደግሞ ጸጋን ትወክላለች። እንደ ይሰሐቅ ክርስቲያኖች የተስፋ ልጆች ናቸው እንጂ የሕግ ልጆች አይደሉም። ክርስቲያኖች ከእግዚአብሔር ጋር የመቆማቸው ሁኔታ በዘራቸው ወይም በወገናቸው ላይ የተመረኮዘ ሳይሆን በጸጋው ዜግን ላይ ነው። የሕግ ልጆች የጸጋውን ልጅ እንዳፈዙበት ሁሉ፤ አሁንም የሕግ ተገዥዎች የጸጋን ልጆች ቢያሳድዱ የሚያስደንቅ አይደለም (ገላ. 4:19-31)።

3. የእውሎስ ሰፋ ያለ ትንተና

እውሎስ በሮም አድርጎ ወደ እስፓኝ ለመሄድ ተስፋ ስላደረገ ለጉዞው የሚያስፈልገው ሁሉ እንዲሟላለት በ56 ዓ.ም. ሮም ላለችው ቤተ ክርስቲያን መልእክት ጻፈ፤ እርሱም በመጨረሻ ሮም የደረሰው መልእክቱን ከጻፈ ከአምስት ዓመት ገደማ በኋላ ነበር። ይህንን ደብዳቤ በጻፈበት ወቅት ጌታን ከተቀበለ ሃያ ዓመታት ሆኖታል፤ ነገር ግን «ደኅንነት በሕግ ሥራ» የሚለው ርእስ ልክ እንደ አዲስ ሞቅ ያለ ክርክር ነበር። እውሎስ በሮሜ ምዕራፍ 1 ና 2 ውስጥ በሙሴ ኦሪት መመርኮዝ ኩነኔን ብቻ እንደሚያስከትል ተናገረ። እስጢፋኖስ በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 7 ውስጥ እንዳደረገው ሁሉ እውሎስም የአብርሃምን ዘመን ጠቂመ። አብርሃም እንዴት በእግዚአብሔር ዘንድ

ተቀባይነት አገኘ? በእግዚአብሔር ጸጋ እንጂ የሙሴን ኦሪት ሥርዓት በመጠበቅ አልነበረም። (ሮሜ ምዕራፍ 4ን በሙሉ አንብቡ።) ስለዚህ አይሁዶች በሙሉ የተተውት ከጸጋ ይልቅ የሙሴን ኦሪት ስለሚጠብቁ ነውን? እውሎስ ይህንን ጥያቄ በሮሜ ምዕራፍ 9 ውስጥ ይመልስዋል። ከመጀመሪያውም ቢሆን ከአይሁዶች መካከል የእግዚአብሔር ሕዝቦች የሆኑት ሁሉም ሳይሆኑ የተወሰኑ ብቻ ነበሩ፤ የቀሩት ግን ታዛቢዎች ነበሩ።

4. በመጨረሻው ያቀረበው ትንተና

የዕብራውያን መልእክት የተጻፈው በሮም ለሚገኙና ከስደት ለማምለጥ ብለው ወደ ምክራብ ሥርዓት የመመለስ ፍላጎት ኖሮአቸው ለሚያወላውሉ ክርስቲያኖች ሳይሆን አይቀርም። እውሎስ ከእነዚህ ሰዎች ጋር በጣም የቀረበ ግንኙነት ነበረው። እውሎስ ከመጀመሪያው የሮም እስራቱ በኋላ ወደ ግሪክና ወደ ታናሹ እስያ ዳግመኛ ሄደ። ስለእነዚህ ክርስቲያኖች መናወጥም ሰማ። ተከታታይና ልዩ የሆነ ትምህርት ጻፈላቸው። ክርስቶስ እንደ መልክጼዴቅ ካህን ነበር፤ ይህም ማለት የሴዋውያን ካህንነትን ሽርክል ማለት ነው። እንግዲህ ከህነቱ ከተለወጠ ክርስቶስ በመጣበት ልዩ ተልእኮ ምክንያት ሕግም ደግሞ መለወጥ አለበት። (ዕብራውያን ምዕራፍ 2ን አንብቡ።) ይህ ብቻ አይደለም፤ ክርስቶስ የላቀ የበላይነትም አለው። (ዕብራውያን ምዕራፍ 3ን አንብቡ።) የሙሴ ኦሪት በሙሉ ወደ ክርስቶስ የሚያመለክት ብቻ ነበረ፤ ስለሆነም ሕግ አሁን የሚፈጽመው ሌላ የቀረ ነገር የለውም። በዚህም ምክንያት የሙሴ ሕግ ሥርዓት በአማኞች ሕይወት ውስጥ የሚፈጽመው አንዳችም ነገር የለም። በተሻለ ነገር ተተክቷል። (ዕብራውያን ምዕራፍ 10ን አንብቡ።) ክርስቲያኖች በክርስቶስ ካመኑ በኋላ ተመልሰው ዝቅተኛ በሆነው በማይጠቅም ነገር ውስጥ ተሳትፎ ያደርጋሉ ብሎ ማሰብ አይቻልም።

ማጠቃለያ

እውሎስ ከራሱ ልምድ የሙሴ ሕግ ሥርዓት እምነትና ሰላምን እንደማያመጣ ያውቅ ነበር። እውሎስ በኢየሱስ ትምህርት መሠረት የብሉይ ኪዳን ዘመን እንዳለፈ ተረዳ (ማር. 2፡18-22)።

ይሁን እንጂ ይህ ትምህርት በማንኛውም አቅጣጫ የብሉይ ኪዳንን ሥልጣን አይነካም። ይኸውም ብሉይ ኪዳን የማይለወጥ የእግዚአብሔር ቃል ስለሆነ ነው (ሮሜ 3፡3)። ሆኖም የእርጌው ኪዳን ክፍል እንጂ ከአዲሱ ኪዳን ጋር ግንኙነት የለውም።

ጥያቄዎች

1. እይሁዶች የኦሪትን ሕግ በተላላተ መንገድ ሊተረጉሙት የቻሉት እንዴት ነበር? መግቢያውን ተመልከቱ።
2. በኢየሩሳሌሙ ጉባኤ የተወሰኑት ሁለት ዋና ዋና ውሳኔዎች ምን ምን ናቸው? (የሐዋ. 15)።
3. አብርሃም በእግዚአብሔር ዘንድ እንዴት ተቀባይነትን አገኘ? (ሮሜ 4:13)
4. በሮሜ 9:31-32 መሠረት የእስራኤልን አቋም ግለጽ።
5. የኦሪት ሕግ የሚያመለክተው ወደ ማን ነው? የበላይ የሆነውስ እንዴት ነው? (ዕብራውያን 10:9-18 ተመልከት።)

ትምህርት 13

መናፍቅነት

የትምህርቱ ዓላማ፡- ከጥንት ቤተ ክርስቲያን ልምምድ፡- (1) ኑፋቄን ለይተን እንድናውቅ፤ (2) ኑፋቄን እንዴት መከላከል እንደምንችል እንድንረዳና (3) ስሕተትን ለመዋጋትና ለመታገል አስፈላጊውን ነገር ሁሉ ማድረግ እንዳለብን ለማወቅ ነው።

መግቢያ

አንድ ሰው ደኅንነት ለማግኘት በክርስቶስ በማመን ላይ አንዳንድ ተግባሮችን ወይም ሥራዎችን መጨመር ቢያስፈልግ ወይም ለእውነተኛ መንፈሳዊ ምልክት እንዲሆኑ አንዳንድ ስጦታዎች ወይም ኃይሎች ጉልተው መታየት ካለባቸው የክርስቶስ የተሟላና የተፈጸመ ሥራ ተካደ ማለት ነው። እነዚህን የመሳሰሉት ማንኛቸውም ለደኅንነታችንና ለጽድቃችን በክርስቶስ ካለን እምነት እንድናፈገፍግ የሚያደርጉን ነገሮች ሁሉ ኑፋቄዎች ወይም የስሕተት ትምህርቶች ናቸው።

1. እምነትና ሥራ

ጳውሎስ ካመነበት ጊዜ ጀምሮ ለእይሁድ የሚሰጠው ምስክርነት ብዙ ተቀባይነት አልነበረውም። እይሁዶች «በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት ሕግን መጠበቅ አስፈላጊ አይደለም ብሎ ጳውሎስ እንዴት ያስተምራል?» ይሉ ነበር። በእይሁዶች ሕይወት ውስጥ የሥርዓት ሕግ ትልቅ ስፍራ ነበረው። ጳውሎስ ከተለወጠ በኋላ

በክርስቶስ ስላገኘው አዲስ ሕይወት በደማስቆ ከተማ ውስጥ መመስከር ጀመረ። ውጤቱም ለሕይወቱ አስጊ ሆነበት። ደቀ መዛሙርቱ በቅርጫት ውስጥ አስገብተው ከከተማው ግንብ አሻግረው እንዲያመልጥ ረዱት (የሐዋ. 9:20-25)። ከዚያም በኢየሩሳሌም ከተማ ኢየሱስ መሢሕ መሆኑን ጳውሎስ ሲመሰክር አይሁዶች እንደገና ሕይወቱን ለማጥፋት ተነሡበት፤ ስለዚህ ደቀ መዛሙርት ወደ ቂሣርያ ወሰዱት፤ ከዚያም ወደ ትውልድ ከተማው ወደ ጦርሴስ ላኩት (የሐዋ. 9:28-30)። በጳውሎስ አገልግሎት ዘመን ሁሉ ትልቁ የሚያበጣብጠውና ከከተማ ወደ ከተማ እንዲሳረር ያደረገው ነጥብ የኦሪት ሕግ የመጠበቅ ክርክር ነበር።

ለክርስትና ትምህርት ዕምብርት ወይም ማዕከላዊ የሆነው ፍሬ ነገር ደገንነት የሚገኘው በጸጋ ብቻ መሆኑ ነው፤ ከጸጋና ከእምነት የሚገኘው ነፃነት ክርስቲያኖች በምንቸገረኝነት የተንዘላዘለ የሕይወት ደረጃ እንዲኖራቸው ለማድረግ አይደለም። የሥጋ ሥራን መቁጣጠር የሚቻለው በኦሪት ሕግ ሳይሆን የመንፈስ ፍሬ በሚቁጣጠረው ሕይወት ነው (ገላ. 5:22)።

በክርስቶስ በማመንና የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ በመሆን ክርስትና ሕይወት የጀመሩት የገላትያ ክርስቲያኖች እንደገና ወደ ኦሪት ሕግ ሥራ ቀንበር ተመለሱ። ክርስቶስ ከሕግ ሥራ ነፃ ያወጣል (ገላ. 3:1-5)።

ለአይሁዶች የአብርሃም ሥልጣን ትልቅ ስፍራ ነበረው። ጳውሎስ ይህንን በመመርኮዝ አብርሃም ይኖር የነበረው ከሙሴና ከኦሪት ሕግ በፊት ስለነበረ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ያገኘው በሕግ ሥራ ሳይሆን በእምነት ብቻ መሆኑን አስታወሳቸው። ይህም ጳውሎስ የሰበከው ወንጌል ማለትም በክርስቶስ ማመን በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት እንዳለው ማረጋገጫ ይሰጣል (ገላ. 3:6-9)። በክርስቶስ ለሚያምኑ ኃጢአተኞች የክርስቶስ ጽድቅ እንደራሳቸው ጽድቅ ይቁጠርላቸዋል። ሕግ ይራግማል፤ ነገር ግን ክርስቶስ የኃጢአትን ርግማን በመሸከሙ፣ እምነት ሕይወትን ይሰጣል (ገላ. 3:10-20)።

ምንም እንኳ ሕግ ቀጥሎ የተሰጠ ቢሆንም ለአብርሃም የተሰጠውን የተስፋ ቃል ሊደመስሰው አይችልም። እንዲሁም ሥራ የእምነትን ቦታ ሊወስድ አይችልም። የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል በኦሪት ሕግ ላይ አልተመሠረተም፤ ይልቁንም ሕግ የተሰጠው ኃጢአትን ለማጋለጥና በኃጢአት ላይ ለመፍረድ ነው። እግዚአብሔር ከሰው ጋር የሚያደርገው ዋነኛ፣ የመጨረሻና ቀጥተኛ ግንኙነት በጸጋና በእምነት በኩል ነው (ገላ. 3:22-25)።

የተስፋውን ቃል ልንወርስ የምንችልበት ብቸኛ መንገድ ከክርስቶስ ጋር በእምነት በሚኖረን ኅብረት ነው። በክርስቶስ ልዩነቶች ሁሉ ይደመሰሳሉ፤ የዘርና የትውልድ ልዩነቶች ጠፍተው ሁሉም የእግዚአብሔር ልጆች ይሆናሉ (ገላ. 3:26-29)።

በዚህ ዘመን እምነትና ሥራ የሚለው ጥያቄ በክርስቲያኖች በምን ሁኔታ ላይ ይገኛል? አንዳንድ የእምነት ተከታዮች አባሎቻቸውን፣ ለደኅንነታቸው ሲሉ የሚያሳትሟቸውን ጽሑፎች በተወሰነ መጠን መሸጥ አለባቸው ይላሉ፤ ሌሎችም የተወሰኑ ቀናትን አክብሩ ይላሉ (ቂላስይስ 2:16)፤ አንዳንዶቹም የሚታይ ልምድ መኖር አለበት ይላሉ። ለደኅንነት የሚያበቃ አንዳንድ ተግባሮችን እንድትፈጽሙ ብላ እውነተኛይቱ የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንም ጥያቄ እንዳታቀርብ መጠንቀቅ ያስፈልጋታል። እግዚአብሔር በሰጠን ጸጋና ክርስቶስ በፈጸመልን ተግባር ላይ ለደኅንነታችን የምንጨምረው አንዳችም ነገር የለም። ሌሎች ተግባሮች ወይም ሥራዎችን ለደኅንነታችን ማግኛ ለመሥራት መሞከር ማለት በክርስቶስ ካገኘነው ነፃነት ሽሽተን ወደ ባርነት ቀንበር መሄዳችን ከመሆኑም ሌላ የክርስቶስን ብቃት መካዳችን ነው።

2. በሐሰት አስተማሪዎች ላይ የሚወርድ የቀጣ ፍርድ

እውሎስ ለተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ሰዎች የእምነታቸው በስደት መፈተን ለእምነታቸው ጥንካሬ ዓይነተኛ ማረጋገጫ መሆኑን ይነግራቸዋል። ታማኝነታቸውም የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ ብቁ መሆናቸውን የሚያሳይ ምልክት መሆኑን ነገራቸው። እግዚአብሔር ትክክለኛ ፍትሕ ስለሚሰጣቸው እንዲሁም እርሱንና ቃሉን በማይቀበሉት ላይ ስለሚፈርድባቸው በትዕግሥት እንዲጠብቁት እውሎስ መከራቸው (ሮሜ 1:28፤ 1ኛ ተሰ. 4:5)። የእግዚአብሔር ፍርድ ለዘላለም ያጠፋቸዋል፤ ከጌታ ፊትና ከክብሩም ፊት ለዘላለም እንዲለዩ ያደርጋቸዋል። (2ኛ ተሰ. 13 አንብብ።)

3. መሪዎችን ማምለክ

እውሎስ በኤፌሶን በቆየበት ጊዜ ከአካይያ ቤተ ክርስቲያን ጋር የነበረውን ግንኙነት ቀጠለ። በቆሮንቶስ የምትገኘው ቤተ ክርስቲያን የተረጋጋች ባለመሆኗ ለእውሎስ ትልቅ ሸክም ነበረች። ቤተ ክርስቲያኒቱን ወደ መንፈሳዊ ብስለት ለማምጣት ብዙ ትምህርት መስጠት አስፈላጊ ነበር። አጵሎስ በቆሮንቶስ የሰገሠው አገልግሎት ብዙ ረድቷል (የሐዋ. 18:27-28፤ 1ኛ ቆሮ. 1:12)።

ጴጥሮስ ቆሮንቶስን ጐብኝቶ ይሆናል (1ኛ ቆሮ. 9:5)። ይህም ሆኖ በእነዚህ ሰዎች አገልግሎት የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የተለያዩ ቡድኖች ፈጥራ እስከ መከፋፈል ድረስ፤ አንዳንዶችም በጳውሎስ መልእክትና ሥልጣን ላይ ተጠራጠሩ። ጳውሎስ የቆሮንቶስ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው ግንኙነት ትክክል ቢሆን ኖሮ ስለ መልእክቱ ተጨማሪ ማረጋገጫ አስፈላጊ አለመሆኑን አውቆ ነበር። ስለዚህ በክርስቶስ ላይ በእርግጥ ትክክለኛ እምነት እንዳላቸው ራሳቸውን እንዲመረምሩ መከራቸው። በእርግጥ ክርስቶስ በውስጣቸው ቢኖር ኖሮ የጳውሎስ መልእክት እውነተኛ መሆኑን ይገልጽላቸው ነበር (2ኛ ቆሮ. 13)።

ብዙ የስሕተት ትምህርቶች የተጀመሩት፤ ሰዎች የራሳቸውን ፍላጎትና አንዳንድ መሪዎችንም በጭፍን በመከተላቸው ነው። የመሪዎቻቸውም መልእክት ትክክል መሆኑን ከእግዚአብሔር ቃል አንጻር ስለማይመረምሩት ነው። (ዮሐ. 8:32፤ 14:6ን ተመልከቱ።)

4. የተገለጸውን የእግዚአብሔርን የተስፋ ቃል ያለመቀበል

የመጀመሪያዋ የአሕዛብ ቤተ ክርስቲያን በገላትያ ከተመሠረተችበት ጊዜ ጀምሮ እስከ የጳውሎስ አገልግሎት መጨረሻ ዘመን፤ አይሁዶች በብሉይ ኪዳን ውስጥ በግልጽ የተጠቀሱትን የመሢሔን ምልክቶች ሁሉ ክርስቶስ እንደፈጸማቸው የሚመስከሩትን አልተቀበሉም፤ የአይሁድ መምህራን ጳውሎስ በየሄደበት ከተማ በመከተል አዲስ ያመኑትን ክርስቲያኖች በጳውሎስ ላይ በማነሣሣት የኦሪትን ሕግ መጠበቅ አስፈላጊ ነው እያሉ ይበጠብጡ ነበር። ክርስቶስ መሢሔ ስለ መሆኑ፤ እግዚአብሔር በሙሴና በነቢያት ውስጥ የሰጠውን የተስፋ ቃል አልተቀበሉም፤ እንዲያውም ካዱ። በዚህም ምክንያት ጳውሎስ ለገላትያ ቤተ ክርስቲያን ስለ እምነትና ሥራ ለመጻፍ ተገደደ። እግዚአብሔር አሕዛብን በመቀበሉ አይሁዶችን ትቷቸዋል ማለት አለመሆኑን ጳውሎስ በሮሜ መልእክቱ በግልጽ ጽፏል። እግዚአብሔር አይሁዶችን እንዳልተወ እነርሱ ግን ግልጽ የሆነውን የእግዚአብሔርን የተስፋ ቃል እንደተዉ ጳውሎስ ጽፏል። (ሮሜ 11 አንብብ)።

5. መናፍቅነትን የመከላከል ዘዴ

ጳውሎስ በእስር ላይ እንዳለ ለፊልጵስዩስ ሰዎች መልእክት ጻፈ። በመልእክቱም የስሕተት ትምህርት መኖሩን እንዲያውቁና ለመከላከልም ዝግጁ እንዲሆኑ መከራቸው። የስሕተት ትምህርትን ለመከላከል የተለያዩ ዘዴዎችን ሰጣቸው፡-

ሀ/ በእምነት «ጸንተው መቆም» ነበረባቸው፤

ለ/ እርስ በርስ የማይስማሙትን ሁለት ሴቶች «በጌታ እንዲስማሙ» በተለይ መከራቸው፤

ሐ/ «በጌታ ደስ ይበላችሁ» ተብሎ ተነገራቸው፤

መ/ ለሰዎች ሁሉ ይቅርታ እንዲያደርጉ፤ እንዲታገሡና አስተዋዮች እንዲሆን ተመክሩ፤

ሠ/ በጸሎት እንዲተጉ እንጂ እንዳይጨነቁ ተመክሩ፤

ረ/ በአእምሮአቸው ውስጥ እውነት የሆነውን ነገር ሁሉ፤ ጭምትነት፤ ጽድቅ፤ ገጹህ፤ ፍቅር መልካም ወሬ ያለበትን ነገር ሁሉ እንዲያስቡ ተነገራቸው።

ብዙ ጊዜ መናፍቅነት የሚነሳው በትንሽ ነገር ባለመግባባት ወይም ለአንድ ነገር ያልሆነ ትርጉም በመስጠትና አእምሮን ለመልካም ነገርና ለእውነተኛው የእግዚአብሔር ቃል ባለማስገዛት ነው። (ፊልጵስዩስ 4ን አንብቡ።)

6. በእምነት ጸንታችሁ ቁሙ

የዕብራውያን መልእክት የተጻፈው ለአይሁዶች መሆኑ አያጠራጥርም። በመልእክቱ ውስጥ ስለ ውድቀቷ የተጠቀሰ ነገር ባለመኖሩ፤ የተጻፈው ከኢየሩሳሌም መፍረስ ወይም መውደቅ በፊት ሳይሆን አይቀረም። የዕብራውያንን መልእክት የጻፈው ጳውሎስ በእስራት ላይ በነበረት ጊዜ መሆኑን ብዙ ምሁራን ያምናሉ።

በሮም የነበረው ሁኔታ ጳውሎስ ስለ ክርስቲያኖች እንዲያስብ ምክንያት ሆነው። ያላቸው ችግር ሥነ-ምግባራዊ ሳይሆን በእግዚአብሔር ቃል ጸንቶ ለመቆም አለመቻላቸው ነበረ። መለኮታዊ የሆነውን ቃል ለማወቅ ዝግጁ ወይም ፈቃደኛ ያለመሆን መንፈሳዊ ኪሳራ እንደሚያስከትል ጳውሎስ በዕብራውያን ምዕራፍ 4 ውስጥ አመልክቷል። በሮም ያሉት ክርስቲያኖች በእንዲህ ያለ ውድቀት ላይ መድረሳቸውን በየትም ስፍራ አልጠቀሰም፤ ነገር ግን እዚህ ደረጃ ለመድረስ እንደሚቻል አጥብቆ አሳቡን ገልጿል።

7. አፈ-ታሪክና የትውልድ ሐረግ

በመጀመሪያውና በሁለተኛው የጳውሎስ እስራት መካከል ጢሞቴዎስ ከጳውሎስ ጋር ወደ ኤፌሶን ተጉዞ በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ለማገልገል እዚያው ቀረ። ጳውሎስም ጢሞቴዎስን በአገልግሎት ለመርዳትና ለማጽናናት መልእክት ጻፈለት።

ጳውሎስ በሌላ ዓይነት መንገድ ከእውነት ስለሚርቁ ሰዎች ጢሞቴዎስን አስጠነቀቀ። ይኸውም አንዳንዶች አፈ-ታሪክና ስለ ዘር ሐረግ ያስተምሩ ነበር። እነዚህ አስተማሪዎች አንዳንድ ሃይማኖት ጠቀስ ታሪኮችን፣ ለምሳሌ፣ ምናልባትም ከብሉይ ኪዳን ወስደው የሰሚዎቹን አእምሮ የሚማርክ ትርጉም ይሰጡታል። ትርጉማቸውም ከተማሩት በክርስቶስ ማመንን ትተው በዘር ሐረጎቻቸው እምነት እንዲጥሉ ያደርጋቸዋል። አንዳንዶች ደግሞ የእውነትን ቃል ሳያውቁና ሳይገባቸው አስተማሪዎች ለመሆን ከመፈለጋቸው የተነሣ በእውነት ላይ ያልተመረኮዘ አፈ-ታሪክን ያስተምሩ ነበር። በ1ኛ ጢሞ. 1:1-7 ያለው የብሉይ ኪዳንን ዘመን ይጠቀም ይሆናል፤ ወይም በአባቶቻቸው እንዲመኩ የሚያደርጋቸው ይሆናል።

ጳውሎስ ምእመናኑ በመጀመሪያ የተማሩትን እንዲያስታውሱና አፈ-ታሪክና የትውልድ ሐረግ ከሚያስተምሯቸው እንዲርቁ ማስተማሩን እንዲቀጥል ለጢሞቴዎስ ጻፈለት (1ኛ ጢሞ. 4:7፤ 2ኛ ጢሞ. 4:4፤ ቲቶ 1:14)።

8. ራስን መካድና ራስን መጨቁን

በጳውሎስ ዘመን የነበረው ሌላው ፍልስፍና ለሰውነት ጠቃሚ ስለሚሆነው ምግብና ስለ ጋብቻ ነበር። ቊሣዊ ነገሮች ሁሉ ርኩስ እንደሆኑና እግዚአብሔርም እንዳልፈጠራቸው የሚያስተምሩ ነበሩ። ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ ሲጽፍ ሁሉ ነገር በእግዚአብሔር ለሰው አገልግሎት እንደተፈጠረ አሳስበው። ትክክለኛ አጠቃቀማቸው ግን በእምነት የእውነት በሆነው በእግዚአብሔር ቃል በሙላት ማወቅ ላይ የተመረኮዘ ሲሆን፣ በምስጋና መንፈስ ልንጠቀምባቸው ይገባናል። እነኚህ የስሕተት ትምህርቶች ለማሳሳትና ለማታለል በሰይጣን የተሞሉ ትምህርቶች ስለሆኑ ጢሞቴዎስ እንዲጠነቀቅ ጳውሎስ ጻፈለት (1ኛ ጢሞ. 4:1-3፤ ቂላስ. 2:18)።

9. የስሕተት አስተማሪዎች ባሕርይ

እነዚህ የስሕተት አስፋፊዎች ተቀባይነትን ለማግኘት የሚለማመጡ ቢሆኑም ትዕቢተኞችና ነገራተኞች መሆናቸውን ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ አስገነዝበው። ፈሪህ-እግዚአብሔርን መለማመድ ለግል ጥቅም እንደሆነ ያስተምሩ ነበር። ትምህርታቸው ቅናትን፣ ጠብን፣ ክርክርንና ብዙ ጥያቄዎችን ፈጥሯል። የሚያስተምሩትም እውነትን ሳይሆን ቃላትን በማብዛት ሰዎች ገንዘብ ወዳድና የሥጋ ፍትወትን የሚወዱ ማድረግ ነው (1ኛ ጢሞ. 6)።

ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ በጻፈው በሁለተኛ መልእክቱ ሰዎች ከእውነት መስማት የሚፈልጉትን ነገር ብቻ ወደሚያስተምሯቸው ምሁራን ለመጠጋት የሚፈልጉበት ዘመን እንደሚመጣ ገልጿል (2ኛ ጢሞ. 4)።

10. ትክክለኛ ትምህርት

ቲቶ በቆሮንቶስ ያለውን ችግር ለማቃለል ጥረት ያደረገ ሌላው የጳውሎስ ረዳት ነበረ። በሁለቱ የጳውሎስ የሮም እስራቶች መካከል ቲቶ ከጳውሎስ ጋር በመጓዝ ወደ ቀርጤስ ሄዶ እዚያው ቤተ ክርስቲያንን ለማገልገል ቆየ። ቲቶ በቀርጤስ እንዳለ ጳውሎስ መልእክቱን ጻፈለት (ቲቶ 1:5)።

ሰሕተቶችን በሚገባ ለመዋጋት ትክክለኛ ትምህርት ማስተማር እንዳለበት ጳውሎስ አስገነዝበው። በዕድሜ ለተለያዩ ወንዶችና ሴቶች እንዴት ማስተማር እንዳለበት መመሪያ ሰጠው።

ትክክለኛ ትምህርት የሚሰጠው በሕይወትና በቃል ስለሆነ ቲቶ በሁለቱም መንገድ ምሳሌ እንዲሆን ጳውሎስ ጻፈለት። ጤናማ የሆነ መንፈሳዊ ሰው ሊኖረው የሚገባውን ባሕርያት ጳውሎስ በዝርዝር አቅርቧል። (ቲቶ 2ን አንብብ።)

ማጠቃለያ

በአዲስ ኪዳን ውስጥ የሰሕተት ትምህርት ወይም ኑፋቄ የሚለው ቃል በቤተ ክርስቲያን መለያየት የሚያመጣውንና ቤተ ክርስቲያንን ለመከፋፈል አስጊ የሆነውን ነገር ያመለክታል (1ኛ ቆሮ. 11:18-19)። ይህም ከሥጋ ሥራዎች ውስጥ መሆኑ በገላትያ ተገልጿል (ገላ. 5:20)። መለያየትን የሚፈጥሩ ከማኅበሩ ሊገለሉ ይገባል (ቲቶ 3:10-11)። በመመሥረት ላይ በነበረችው የጥንት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከፍተኛው የመለያየት ምክንያት የአይሁድ እምነት ሳይሆን አይቀርም። ከሮማውያንና ከግሪክ ሥርዓት አመለካከት የተወረሱት አስተሳሰቦች ከርስቲያኖችን ይበጠብጡ ነበር።

ጥያቄዎች

1. ጳውሎስ ወደ አሕዛብ በሄደበት ጊዜ ሁሉ ስደትን ለመፍጠር ዋንኛ ምክንያት የሆኑት እነማን ነበሩ? (የሐዋ. 13:50፤ 14:19፤ 17:5፤ 17:13)
2. በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የመለያየት ምክንያት የሆነው ምንድን ነው? (1ኛ ቆሮ. 1:11-13 ተመልከት።)

3. ጳውሎስ ለፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን የሰረዘውን ትምህርት እንዲከላከሉበት የሰጠውን አምስት ነጥቦች ዘርዝር።
4. ሦስቱ የሐሰት መምህራን ባሕርያት ምን ምን ናቸው? (1ኛ ጢሞ. 6:3-5)።
5. የሰረዘውን ትምህርቶችን በሚገባ ለመከላከል ወይም ለመዋጋት ይጠቅማል ብሎ ጳውሎስ ለቲቶ የነገረው ዘዴ ምን ዓይነት ነው? (ቲቶ 1:9 ተመልከት)።

ትምህርት 14

ጳውሎስ ስለ መጨረሻው ዘመን ያስተማረው ትምህርት

የትምህርቱ ዓላማ፡- የክርስቶስ ዳግም ምጽአትን ማወቅና እርሱን ተስፋ ማድረግ የቅድስናን ሕይወት የሚያነቃቃ መሆኑን ለማስረዳት ነው።

መግቢያ

ጳውሎስ አገልግሎቱን ጀምሮ እስከ ጨረሰበት ጊዜ ድረስ አከራካሪ ሆኖ የቆየው ነጥብ የክርስቶስ ትንሣኤ ነበር። ጳውሎስ በደማስቆ መንገድ ላይ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን ስላየ ይህንን መገለጥ ስለ ትንሣኤና ስለ ራሱ ጥሪ እንደ መከላከያ አድርጎ ተጠቀመበት።

ሐዋርያው ጳውሎስ ስለ ወደፊቱ ዘመን ሲያስተምር የትምህርቱ ፍሬ ነገር የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ሲሆን፣ ሌሎች ነገሮች ሁሉ ከዚህ ጋር ተያይዘዋል።

1. ጳውሎስ ስለ መሢሔ ያስተማረው ትምህርት

ጳውሎስ ወደ ተሰሎንቄ ከተማ እንደገባ እንደ ልማዱ ወደ ምክራብ ሄደ። ኢየሱስ መሢሔ ስለ መሆኑ መሢሔ እንደ ሞተና ከሞትም እንደ ተነሣ ከመጻሕፍት እየጠቀሰ አይሁዶችን ለማሳመን ተጣጣረ።

አይሁዶች በቅንዓት ተነሣሥተው የቂሣርን አዋጅ በመቃወም እንዳስተማረ አድርገው ጳውሎስን በመከሰስ ሕዝቡን አነሣሡ (የሐዋ. 17:1-9)።

ኢፕሮስ ከዚያም ቀደም ብሎ ኢየሱስ መሢሔ ስለ መሆኑ ተመሳሳይ መልእክት ሰጥቶ ነበር (የሐዋ. 3)።

በአቴና ውስጥ ጳውሎስ የሰበከው በአንድ ተራራ ላይ ነበር። ከዚያም የከተማው ፈላስፋዎች ጳውሎስን ካዳመጡት በኋላ ወደ

አሪዮስፋጎስ ማለትም ወደ የሕዝባዊ ሸንጎ ሹማምንት ወስደው ስለ አዲሱ መልእክቱ እንዲያብራራላቸው ጠየቁት። ጳውሎስም ስለ ሙታን ትንሣኤና ስለሚመጣው ፍርድ በነገራቸው ጊዜ አፈዙበት።

2. ሌባ በሌሊት እንደሚመጣ ክርስቶስም እንዲሁ ይመጣል።

በተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ስለ ክርስቶስ ምጽአትና ስለ ሙታን ትንሣኤ ብዙ ጥያቄዎች ነበሩአቸው። ስለዚህ ጳውሎስ ከተሰሎንቄ ከተመለሰ በኋላ ወዲያውኑ መልእክት ጻፈላቸው። ከእነርሱ አንዳንዶቹ ከክርስቶስ ምጽአት በፊት ስለሞቱ ምን እንደሚሆኑ አልገባቸውም ነበር። ጳውሎስ አስቀድመው በጌታ የሞቱት ሕያዋን ከሆኑት ጋር አብረው እደሚነጠቁ ገለጸላቸው (1ኛ. ተሰ. 4:13-18)። ሆኖም የክርስቶስ ምጽአት ቀን አይታወቅም። ሰዎች ስለ ሰላምና ስለ ዋስትና ሲያወሩ ድንገት የጥፋት ቀን ይመጣል። እኛ ግን የብርሃን ልጆች ስለሆንን በጨለማ ውስጥ መመላለስ የለብንም፤ ወይም ልንደነቅ አይገባንም፤ ምክንያቱም መንፈስ ቅዱስና የእግዚአብሔር ቃል ወደ ምጽአቱ ስለሚመራንና ለዚያም ቀን ስለሚያዘጋጀን ነው (1ኛ ተሰ. 5:1-9)።

ክርስቲያኖች ትንቢትን መናቅ የለባቸውም፤ ነገር ግን ሁሉንም መመርመር አለባቸው። ክርስቲያኖች መትጋት፣ መጠንቀቅና እርስ በርሳቸውም መመካከር አለባቸው (1ኛ ተሰ. 5:10-28)።

3. የክርስቶስ ምጽአት ምልክቶች

ክርስቶስ ከመመለሱ በፊት ዐመፀኞች በምድር ላይ ይነሣሉ። ከዚያም የክርስቶስ ተቃዋሚ ይነሣና በቤተ መቅደስ ተቃምጦ እግዚአብሔር ነኝ ይላል። በአሁኑ ጊዜ ክፋትን የሚቈጣጠር አለ፤ ግን እርሱ በተወገደ ጊዜም የጥፋት ልጅ በኃይል፤ በምልክትና በተአምራት ይገለጻል። እውነትን የማይቀበሉት ይወገዛሉ (2ኛ ተሰሎ. 2)።

በተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሥራን የሚጠሉና ለዕለት ኑሯቸው ሥራን ሠርተው መብላት የማይፈልጉ ነበሩ። ጳውሎስ በቃልና በሥራ ያስተማራቸውን እንዲያስታውሱና ሥራ ፈትነት በሌሎች ሕይወት ጣልቃ መግባትን ስለሚያመጣ ሥራን ከሚጠሉ እንዲጠበቁ የተሰሎንቄን ክርስቲያኖች ይመክራቸዋል (2ኛ ተሰሎ. 3)።

4. የክርስቶስ ትንሣኤ አስፈላጊነት

የክርስቶስ ትንሣኤ የክርስትና መሠረት ነው፤ ይህን መካድም የወንጌልን መሠረት እንደማስወገድ ነው። ጳውሎስ የወንጌልን ዋና

ነጥቦች ለቆሮንቶስ ሰዎች በድጋሚ ያስገነዝባቸዋል። የእነርሱ ትንሣኤ የተመሠረተው በክርስቶስ ትንሣኤ ላይ ነው። የክርስቶስን ትንሣኤ ከካዱ እምነታቸው ሁሉ ውድቅ ይሆናል፤ በክርስቶስ የሞቱትም ተስፋ የላቸውም ማለት ነው። ክርስቶስ የትንሣኤ በኩር ነው። ሕያው ሆኖ ስለሚኖርም በእርሱ የሚያምኑ ሕያዋን ሆነው ይኖራሉ።

አንዳንድ የቆሮንቶስ ሰዎች የሰውን ነፍስ በሚመለከት ረገድ በግሪካውያን ፍልስፍና ያመኑ ነበሩ። የዚህም አስተሳሰብ ነፍስ ከሥጋ በተለየች ጊዜ ወደ ሌላው ዓለም ለመኖር ትሄዳለች፤ ሥጋ ግን ትንሣኤ ሊኖረው አይችልም ይሉ ነበር (1ኛ ቆሮ. 15:1-19)።

5. ክርስቶስ የሙታን በኩር ነው።

ክርስቶስ የትንሣኤ በኩር ሆነ። አዳም ሞትን ወደ ዓለም አመጣ፤ የሰው ልጅ የሆነው ጌታ ኢየሱስ ግን ሕይወትን አመጣ። ክርስቶስ በሚመለስበት ጊዜ የእርሱ የሆኑት ሁሉ እንደ እርሱ ከሞት ትንሣኤን ያገኛሉ።

በመጨረሻ ኃይላትን፣ ሥልጣናትንና አስተዳደርን ሁሉ አፍርሶ የእግዚአብሔርን መንግሥት ያመጣል። ከሚደመሰሱት ጠላቶች በመጨረሻ የሚደመሰሰው ሞት ይሆናል (1ኛ ቆሮ. 15:20-28)።

አንዳንድ የቆሮንቶስ ሰዎች ሕያዋን የሆኑት ሰዎች ሳይጠመቁ ለሞቱት ወገኖች ሊጠመቁላቸው ይችላሉ የሚል አሳብ ነበራቸው። ይህንን የሚያስተምሩት ሰዎች የእግዚአብሔር ቃል እውቀት ስለሌላቸው፣ ክርስቲያኖች ከእነርሱ እንዲጠበቁ እውሉል አስጠነቀቃቸው (1ኛ ቆሮ. 15:29-34)።

6. የትንሣኤ አካል

ግሪኮች፣ ትንሣኤ የሚለውን ቃል በፍልስፍናቸው መሠረት ሲተረጉሙት የሰው መንፈሱ ብቻውን ሳይጠፋ ሕያው ይሆናል ብለው ያስተምሩ ነበር። እውሉስ ግን ሕይወትን ለመቀጠል ይህ ሥጋችን መሞት አለበት ብሎ አስተማረ (1ኛ ቆሮ. 15:36-38፤ ዮሐ. 12:24)። እውሉስ አዲሱ ሕይወት አሮጌውን ቢመስልም አንድ ዓይነት ያለመሆኑን ተናገረ። አዲሱ አካል ከአዲሱ ሕይወት ጋር ይዋሐዳል (2ኛ ቆሮ. 5:1-4)። ትንሣኤ ማለት የአሮጌው ሕይወት ተሐድሶ ሲሆን በአዲስ መንገድ የሚሠራ ማለት ነው። አካላችን በሕይወት እያለን እንኳ እየተዳከመ ይሄዳል፤ በመቃብር ውስጥም ከሞት በኋላ እንዲሁ እየጠፋ ይሄዳል።

ይህ ሥጋዊ አካላችን የተሠራው ለዚህ ምድራዊ ሕይወታችን ሲሆን፤ አዲሱ አካላችን ደግሞ ለአዲሱ ሕይወት ነው። የመጀመሪያው አዳም ይህንን ሥጋዊ አካላችንን ሲያስገኝ፤ የመጨረሻው አዳም ክርስቶስ ግን የተዋጁትን አዲሱን ትውልድ አስገኘ። አዲሱም አካል ለመንፈስ የተገዛ አካል ነው። ክርስቶስ በውስጣቸው ስላለና እነርሱም በክርስቶስ ውስጥ ስላሉ የአዲሱ ሕይወት ተካፋዮች ናቸው፤ ክርስቶስንም የመሰለ አካል ይለብሳሉ። (1ኛ ዮሐ. 3:2ን ተመልከት)።

በ1ኛ ተሰ. 4:15-16 ውስጥ ጳውሎስ የገለጸው ምሥጢር በዚያን ወቅት በምድር ላይ የሚመላለሱ ክርስቲያኖች ሞትን ሳይቀምሱ በቀጥታ እንደሚለወጡ ነው (ፊልጵ. 3:21፤ 1ኛ ቆሮ. 15:35-53)።

የመጨረሻው የእግዚአብሔር መለከት ሲነፋ ይህ ሥጋዊ አካላችን ለአዲሱ ሕይወት ተገቢ ወደሆነው ወደ አዲሱ አካል ይለወጣል (1ኛ ተሰ. 4:16፤ 1ኛ ቆሮ. 15:53)።

ምንም እንኳ አሁንም ሞት በኃጢአት ምክንያት ቢኖርም በክርስቶስ ምጽአት ፍጹም ይጠፋል። በአሁኑም ሕይወት ቢሆን ክርስቶስ በሞት ላይ ያገኘውን ድል ክርስቲያን ተካፋይ ነው። የእርሱ አዲስ ሕይወት አሁንም በውስጣችን በመሥራት ላይ ነው (1ኛ ቆሮ. 15:54-57)።

ጳውሎስ ትምህርቱን ሲያጠቃልል ከዚህ ሁሉ የተስፋ ቃሎች በመንደርደር «ድካማችሁ በጌታ ከንቱ እንዳይሆን አውቃችኋልና የምትደላደሉ፤ የማትነቃነቁ የጌታም ሥራ ሁልጊዜ የሚበዛላችሁ ሁኑ» ይላል፤ (1ኛ ቆሮ. 15:58)።

7. የቃል ኪዳኑ መሢሕ

ከሮሜ ምዕራፍ 9-11 ባለው ውስጥ ጳውሎስ «አይሁዶች እንደ አንድ ሕዝብ ሆነው መሢሔን ባለመቀበላቸው የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ፈረሰን?» የሚለውን ጥያቄ ይመልሳል። አይሁዶች የብሉይ ኪዳን ተስፋ ቃል የሚፈጸምበትን የመጨረሻ ዘመን ይጠብቁ ነበር። ይህ የተስፋ ቃል አሁን በከፊል ተፈጽሟል። የዚህን የመጨረሻውን ዘመን ፍጻሜ የምሥራች ሊያውጁ የሚገባቸው ሰዎች ማለትም አይሁዶች እንዲያውም መቃወማቸውን ተረድተው ጳውሎስ ይህን ያየውንና የሰማውን ማመን አስቸጋሪ ሆነበት (ሮሜ. 10:1-4)።

ጳውሎስ በሮሜ 10:5-17 ደኅንነት ለአንድ አገር ሕዝብ ብቻ ሳይሆን ለዓለም ሕዝቦች በሙሉ መሆኑን ከሚከተሉት መጻሕፍት ጠቀሰላቸው (መዝ. (19)፤4፤ ዘዳግ. 32፤21፤ ኢሳ. 65፤1)። ይህ ከወንጌል

ከፍል አስፈላጊ ከሆኑት ነጥቦች አንዱ ቢሆንም ለአይሁዶች ግን ለመረዳት ከሁሉ በላይ ያስቸገራቸው ከፍል ነበር።

መሢሁ በመምጣቱ አዲስ ዘመንን ስላመጣ አርጌው ከአገልግሎት ውጭ ሆነ። ይህም ከባድ ችግር ፈጠረ፤ ይኸውም፦ ብሉይ ኪዳን አሁንም ሥልጣን አለውን? የሚል ነበር። እውሎስም በተለይ በሮም ለነበረው ለአይሁድ ቡድን ሲጽፍ፤ ከብሉይ ኪዳን በተደጋጋሚ በመጥቀስ ብሉይ ኪዳን የመጨረሻው ከፍተኛ ሥልጣን ያለው መሆኑን ጠቁሞ፤ ብሉይ ኪዳን ራሱ ክርስቶስ የመለኮታዊ ራእይ ሁሉ ከፍተኛ ፍጻሜ መሆኑን እንደሚያመለክት አስገነዝበ። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያለው ነገር ሁሉ ወደ ልጁ ያመለክታል (ዕብ. 1:1-3)። የአይሁዶችን ከፍተኛ የታሪክ ምዕራፍ የያዙት ሙሴና አርን ይቅሩና አማልክት እንኳ ለእግዚአብሔር ልጅ ሰገዱ (ዕብ. 1:4-14)። አሁንም እኛ የምንኖርበት ዘመን ብሉይ ኪዳን አስቀድሞ ሙሉ በሙሉ ያመለክተው ዘመን ነው። ስለ አሁኑ ዘመን ግለትም ስለ መጨረሻው ዘመን ዮሐንስ በራእይ እንዲገልጽ መንፈስ ቅዱስ አሳሰበው፤ ይህም ዘመን የክርስቶስ ምጽአት ወደ ፍጻሜ የሚያቀርበው ነው።

8. የወደፊቱ ባርኮት

እውሎስ ሦስት ዓመት በኤፌሶን በመቆየቱ ወንጌል በኤፌሶን አካባቢ ባሉት አውራጃዎች ሁሉ ተሰራጨ፤ ሆኖም እውሎስ በኤፌሶን ብዙ መከራን ተቀበለ።

እውሎስ በሮም እስር ቤት ሆኖ ለኤፌሶን ሰዎች በጻፈው መልእክቱ ውስጥ በኤፌሶን ሳለ ስለ ደረሰበት መከራ ምንም አልገለጸም። ከዚህ ይልቅ አሁንና ለወደፊቱ ለክርስቲያኖች የሚሰጠውን በረከት ጻፈ (ኤፌ. 1:3-9)። የእግዚአብሔር ዓላማ በምድርና በሰማይ ያሉትን ሁሉ ወደ ራሱ ለማሰባሰብ ነው። አማኝ የሆነ ሁሉ በክርስቶስ ምጽአት ወቅት ወራሽ እንደሚሆን ቃል ኪዳን ተደርጎለታል (ኤፌ. 1:9-18)። የክርስቲያኖች ተስፋ በዚህች ምድር ላይ ብቻ ሳይሆን ወደ ፊት በሚያጋጥሟቸው ዘለዓለማዊ ሕይወት ነው (ኤፌ. 1:19-23)።

ማጠቃለያ

እውሎስ ስለ ክርስቶስ ምጽአት የሰጠው ትምህርት የተመሠረተው በብሉይ ኪዳን ላይ ነው። «የዘመኑ መጨረሻ በመጣ ጊዜ» የእግዚአብሔር ልጅ ወደ ዓለም መጥቷል። የክርስቶስ ከምት መነሣትና መንፈሱም በአግንያን ሕይወት ውስጥ መኖሩ ብኩርና ነው (ሮሜ 8:23፤ 1ኛ ቆሮ. 15:20፤ 23)። የክርስቶስ ምጽአትና የክርስቲያኖች

ንጥቀት የተመሠረተው «የጌታ ቃል» በሚለው ላይ ነው (1ኛ ተሰ. 4:15-17)። ጳውሎስ ስለ ወደፊቱ ዘመን ያለው አላብ ሁሉ በክርስቶስ ዳግም ምጽአት ላይ የተመሠረተ ነው።

ጳውሎስ በእስራት ዘመኑ በጻፈው መልእክት ውስጥ በብዛት የጠቀሰው «በክርስቶስ ውስጥ» የሚልና «የክርስቶስ አካል» የሚል ነው፤ ከዚህም ሌላ ጳውሎስ «እኛ አገራችን በሰማይ ነውና፤ ከዚያም ደግሞ የሚመጣ መድኃኒት... ክቡር ሥጋውን እንደሚመስል የተዋረደውን ሥጋችንን ይለውጣል» ብሏል (ፊልጵ. 3:20-21)።

ጳውሎስ በቲቶ መልእክቱ ውስጥ «የተባረከውን ተስፋችንን እርሱም የታላቁን የአምላካችንንና የመድኃኒታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር መገለጥ እየጠበቅን» ብሎ ጽፏል (ቲቶ 2:13)። የኢየሱስ ክርስቶስ ምጽአት ማለት ፍርድንም ያጠቃልላል፤ ለክርስቲያኖች ግን የፍርድ ውሳኔ የታወቀ ነው (ሮሜ. 8:1)። ከክርስቶስ ውጭ ላሉት ምጽአቱ ድንገተኛ ጥፋት፣ ቁጣና ኩነኔ ይሆንባቸዋል (1ኛ ተሰ. 11:10፤ 5:3፤ 9፤ 2ኛ ተሰ. 2:10-12)።

በክርስቶስ ዳግም ምጽአት፡- 1. የአሕዛብ ቊጥር ይሟላል (ሮሜ. 11:25)። 2. እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የገባላቸው የተስፋ ቃል በመጨረሻ ይሟላል (ሮሜ 11:26-31)። 3. በሰው ኃጢአት ምክንያት ተፈጥሮ ከደረሰበት እስራት ነፃ ይወጣል (ሮሜ 8:19-22፤ 1ኛ ቆሮ. 7:31)። 4. ሥልጣንና ኃይላት ሁሉ ለልጁ የተገዙ ይሆናሉ፤ ልጁም እነዚህን ሁሉ ለአባቱ ያስረክባል (1ኛ ቆሮ. 15:24፤27)። 5. በመጨረሻም ጠላት የሆነው ሞት ይጠፋል (1ኛ ቆሮ. 15:26)። 6. እንዲሁም ልጁ ራሱም ሁሉን ከበታቹ ላስገዛለት ለእርሱ ይገዛል፤ ይህም እግዚአብሔር ሁሉ በሁሉ እንዲሆን ነው (1ኛ ቆሮ. 15:28)።

የኢየሱስ የመዋጀቱ ሥራ ተፈጽሟል፤ በተግባር ተፈጻሚነቱ ግን እያደገና እየጨመረ ይሄዳል፤ ፍጻሜ የሚያገኘው ግን በክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው። ሐዋርያው ዮሐንስ «ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ና» ብሎአል (ራእይ 22:17)።

ጥያቄዎች

1. አይሁዶች ክርስቶስን እንደ መሢሕ ያልተቀበሉበት አንዱ ምክንያት ምንድን ነው? (ዮሐዋ. 17:5)።
2. የተሰሉንቄ ሰዎች ስለ ትንሣኤ የተጨነቁበትና ጳውሎስ በ1ኛ ተሰ. 4:13-18 መልስ የሰጠበት ጥያቄ ምን ነበር?

3. የክርስቶስ ትንሣኤ በወንጌል ውስጥ ትልቅ ቦታ የያዘው ለምንድን ነው? (1ኛ ቆሮ. 15:12-19)።
4. አይሁዶች ከተሰበከላቸው የወንጌል መልእክት ትምህርቶች መካከል ለመረዳት የሚያዳግታቸው የትኛው ክፍል ነው? (ሮሜ 10:12-13)።
5. ክርስቶስ ሲመለስ የሚፈጸም ለክርስቲያኖች የተሰጣቸው የተስፋ ቃል ምንድን ነው? (ኤፌ. 1:11-14፤ ዊላ.1:12ን ተመልከት)።

ትምህርት 15

ክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር

የትምህርቱ ዓላማ፡- ክርስቶስ በሰጠን ነፃነት ውስጥ ያለውንና ልንኖርበት የሚያስችለንን ኃይል የራሳችን አድርገን መያዝ እንደምንችል ለማመልከት ነው።

መግቢያ

በጳውሎስ ትምህርት የክርስትና ሕይወት የተመሠረተው በክርስቶስ አዲስ ፍጥረት መሆን በሚለው እውነት ላይ ነው። ይህም ሕይወት በክርስቶስ ፍቅር የተነቃቃ ነው። ይህንን ሕይወት እንድንኖር መንፈስ ቅዱስ ያስችለናል። ጳውሎስ እንዳስተማረው ከክርስቶስ ውጭ ደኅንነት የለም። ደግሞ ራሳችንን ለክርስቶስ ካላስገዛን በቀር የክርስትናን ሕይወት ለመኖር የሚያስችል ሌላ መንገድ የለም ብሎ ጳውሎስ አስተምሯል (2ኛ ቆሮ. 5:17፤ ሮሜ 8:10-14)። በጳውሎስ ትምህርት ውስጥ የክርስትና ኑሮ ትልቅ ስፍራ አለው።

1. የእምነት ነፃነት

በገላትያ ከሕግ በታች ለነበሩት አይሁዶች በጾጋው ደኅንነት ነፃነትን አመጣላቸው። ነፃነት ሰጣቸው። በክርስቶስ በማመን ነፃ የሆኑት ምእመናን ዳግመኛ የሥርዓት ተገዥ እንዳይሆኑ ጳውሎስ መከራቸው። በገላትያ ቤተ ክርስቲያን የነበረው የክርክር ነጥብ ስለ መገረዝ ጉዳይ ነበር። የመገረዝን ሥርዓት መጠበቅ ከሕግጋቱ ውስጥ አነስተኛ ክፍል ብቻ ነው፤ ነገር ግን ሰውን ከኦሪት ሕግ ሁሉ በታች እንዲሆን ያደርገዋል፤ ይህም ፍጹም መታዘዝን ይጠይቃል። ይሁን እንጂ ለኦሪት ሕግ ፍጹም ተገዥ መሆን በሰው ደረጃ የማይቻል ነው። በክርስቶስ ባገኘነው ነፃነት ላይ የሕግ ሥርዓቶችን ለመጨመር መሞከር ክርስቶስን እንደማንቋሸሽ ይቈጠራል፤ ምክንያቱም አንድ ሰው በኦሪት ሕግ ሥራ ራሱን ለማዳን እየሞከረ በተደራቢ ክርስቶስን ሙሉ በሙሉ

ለደገንነቱ ሊያምን ስለማይችል ነው። ደገንነት በራሳችን ጥረት ማግኘት የምንችለው ጉዳይ ሳይሆን በክርስቶስ የምናገኘው የእግዚአብሔር ስጦታ ነው (ገላ. 5:1-12)።

ክርስትና የኦሪት ሕግ መጠበቅ አይደለም፤ ክርስትና ከክርስቶስ ጋር የሚኖረን የግል ግንኙነት ነው፤ ይኸውም የፍቅርና የእምነት ሕግ ነው። ይህ ነፃነት ትክክል የሆነውን ነገር የማድረግ ነፃነት ነው፤ የሥጋ ፍላጎትን ለማርኪያ ሳይሆን ለሌሎች ሰዎች ለማሰብና ሌሎችን ለመርዳት ነፃ መሆን ነው። ከሕግ በታች ካለው ይልቅ ከጸጋ በታች ያለው ኃላፊነት የበለጠ ነው። ነፃነታችን በንዝህላልነት ለመኖር ምክንያት አይሆንም (ገላ. 5:13-25)።

የገላትያ ክርስቲያኖች በአይሁድ እምነት መምህራን በቀላሉና በቶሎ ይማረኩ ነበር፤ እነዚህ ሰዎች ጳውሎስን በየደረሰበት አሳቡን እንዲለውጥ የሚጥሩና አዳዲስ ክርስቲያኖችንም ሁሉ ሲያገኙ የአይሁድ የሕግ ሥርዓቶችን በሙሉ እንዲጠብቁ ለማሳመን የጣሩ ናቸው።

2. የንጽሕና ኑሮ

ክርስቲያኖች በንጽሕና እንዲኖሩ የሚያስችላቸው በሕይወታቸው ውስጥ ያለው የክርስቶስ ሙሉ ሥልጣን ነው። የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች የኖሩት ኑሮ ግን ከክርስቲያኖችም ሆነ ከአይሁድ ኑሮ ደረጃ ዝቅተኛ በሆነ ኅብረተሰብ ውስጥ መሆኑን ጳውሎስ ያውቅ ነበር።

በሮምና በግሪክ ማኅበረሰብ ውስጥ ዝሙት እንደ ምግብና መጠጥ ያህል ተቀባይነት ነበረው። ጳውሎስ ይህንን በመገንዘብ «እግዚአብሔር ለቅድስና ኑሮ እንጂ ንጽሕና ለሌለው ኑሮ አልጠራንም» ብሎ ይጽፋል። ወንድሞችን አለመበደልና ለአንድ ሚስት ታማኝ መሆንና ራስን መግዛት እንደሚያስፈልጋቸው ይመክራቸዋል። ይህ አባባሉ የሚያመለክተው በተሰሎንቄ አማኞች መካከል ዝሙት እንደ ነበረ ማወቁን ወይም መሥጋቱን ነው። ይህ መልእክት የተጻፈው ከተማይቱን ለቅቆ እንዲሄድ ከተገደደ በኋላ ብዙ ሳይቆይ ነበር። ጳውሎስ ከተማይቱን እንዲለቅ የተገደደው በእንግድነት የተቀበለውን ኢያሶንን ችግር ሊፈጥሩበት ሲሉ ነበር። እግዚአብሔር የኃጢአት ኑሮን በመቅጣት እንደሚበቀል አስገንዝባቸው (1ኛ ተሰ. 4:1-7፤ ኤፌ. 5:6፤ 1ኛ ቆሮ 6:13-20)።

3. የሥራ ክቡርነት

ሌላው የግሪክ- ሮማውያን ኅብረተሰብ ሕይወት ባሕርይ ንዝህላልነትና ሥራ ፈትነት ይኸውም የጉልበት ሥራን ማንቋሸኝ ነበረ። ይህም ሁኔታ ከዚህ ኅብረተሰብ ጋር አብረው የሚኖሩትን ክርስቲያኖችንም ማርኮአቸው ነበር። ሥራ ፈትነት የራስን ጉዳይ አስትቶ በሌሎች ጉዳይ ጣልቃ መግባትና ሐሜተኝነትን ያስከትላል። በዚህ ምክንያት ጳውሎስ ክርስቲያኖች «በጸጥታ የራሳቸውን ሥራ እንዲሠሩና ለዕለት ኑሮአቸው የሚያስፈልጋቸውን እንዲያገኙ» ይመክራቸዋል። የአይሁድ ምሁራን እንኳ ሕግን በማስተማራቸው ጥቅም ለማግኘት ከመሯሯጥ ይልቅ ሥራ በመሥራት የዕለት ኑሮአቸውን እንዲያሸንፉ ይጠበቅባቸው ነበር። ጳውሎስ ድንኳን በመስፋትና ቆዳ በመፋቅ የዕለት ኑሮውን ይገፋ ነበር፤ በዚህም ምክንያት ግሪኮች ይንቁት ነበር (2ኛ ተሰ. 3:1-15፤ 1ኛ ተሰ. 4:11-12)።

4. አዲሱ «ግብረ-ገብነት»

የቆሮንቶስ ከተማ ሌላዋ የአሕዛብ ከተማ በመሆኗ ባህሏ ቤተ ክርስቲያንን በጣም አዳክመ። በክርስቶስ ያገኙትን ነፃነት በጣም በተሳሳተ መንገድ በመተርጎም አንዱ የአባቱን ሚስት ማለትም የእንጀራ እናቱን አገባ። ይህ በአሕዛብ ማለትም ሃይማኖት በሌላቸው ሰዎች ዘንድ እንኳ ትልቅ ነውር ነበረ።

ጳውሎስ በመልእክቱ ስለ ንዝህላልነታቸው ገሠጸቸው፤ እንደዚህ ያደረገውን ሰው በስብሰባ እንዲያወግዙትና ቅጣት እንዲሰጡት ጠይቋቸዋል። የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን እንዲህ ያለው ርኩሰት ሲሠራ ዝም ብሎ ማየታቸው የበሰሉ አለመሆናቸውን ያሳያል፤ እንዲህ ዓይነቱ ርኩሰት ቤተ ክርስቲያኒቱን በሙሉ የሚያረክስ ነበረ (1ኛ ቆሮ. ምዕራፍ 5)።

5. ቅዱሳን በዓለም ይፈርዳሉ

በአሕዛብ ከተሞች የሚኖሩ አይሁዶች ክላቸውን ወደ አሕዛብ ፍርድ ቤት አይወስዱም። በቆሮንቶስ የሚገኙ ክርስቲያኖች ግን በመካከላቸው ያለውን አለመግባባት ወደ አሕዛብ ፍርድ ቤት እንደሚወስዱና እንደሚከሰሱ ጳውሎስ በሰማ ጊዜ በጣም ደነገጠ። የአሕዛብ ፍርድ ቤት የተበላሸ ነው የሚል አሳብ የለውም፤ ነገር ግን የክርስቲያኖች ችግራቸውን ወደ ፍርድ ቤት መውሰድ የራሳቸውን ጉዳይ መፍታት እንዳቃታቸው ያመለክታል። ክርስቲያኖች በመካከላቸው ያለውን ጉዳይ መፍታት ካልቻሉ ወደ ቤተ ክርስቲያን መውሰድ አለባቸው

(1ኛ ቆሮ. 6:1-8፤ ማቴ. 18:17)። ጳውሎስ «ቅዱሳን በዓለም ላይ እንዲፈርዱ አታውቁምን?» ይላል። ይህም የሚፈጸመው በአሁኑ ሕይወት ሳይሆን በሚመጣው ሕይወት ነው።

6. መለኮታዊ ፍቅር

መለኮታዊ ፍቅርን የሚገልጸው የግሪክ ቃል በዚያን ዘመን ግሪኮች እምብዛም አይጠቀሙበትም ነበር፤ ክርስቲያኖች ግን ፍቅር ለሚለው የራሳቸው ቃል አድርገው ተጠቅመውበታል። ይህ መለኮታዊ ፍቅር የክርስቲያኖች ባሕርይ መለያ ነጥብ መሆን ይገባዋል። ይህ ፍቅር ለማይገባቸው ሰዎች የሚሰጥ ነው (ሮሜ 5:8)።

አማንያን የሚቀበሉት የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ለቤተ ክርስቲያን መጠናከርና ዕድገት እንዲጠቀሙበት የሚሰጥ ነው፤ ሆኖም በመለኮታዊ ፍቅር መንፈስ ካልተጠቀሙበት ዋጋ አይኖረውም። የዚህ የመለኮታዊ ፍቅር ባሕርያት በ1ኛ ቆሮንቶስ ምዕራፍ 13 ውስጥ ተጠቅሰዋል። እነዚህም ባሕርያት በክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ መታየት ያለባቸው መልካም ባሕርያት ናቸው። ይህ የፍቅር ዓይነት የሚሰጠው መጠነኛ አገልግሎት እንኳ በእግዚአብሔር ፊት ትልቅ ዋጋ አለው (1ኛ ቆሮ. 13:4-9)። ይህ መለኮታዊ ፍቅር ለክርስትና ሕይወት በሙሉ መሠረት ነው።

ይህን የመሰለውን ፍቅር በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዲኖር ጳውሎስ ይመክራል። ይህን ፍቅር በቤተ ክርስቲያን ለተቀጣውና ንስሐ ለገባው ሰውዬ ማሳየት ያስፈልጋል። በመጀመሪያ ደረጃ የቆሮንቶስ ምእመናን ሰውየውን ባለመቅጣታቸው ኃጢአትን ሠሩ (1ኛ ቆሮ. 5)። በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ በደለኛው ሰው ንስሐ በገባ ጊዜ ፍቅር አላሳዩትም፤ ይቅርታ ባለማድረጋቸውም በደለኞች ነበሩ (2ኛ ቆሮ. 2)። ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ሰዎች የሰጠው ምክር፡- ጠንካራ ሆኖ መገሠጽ በኋላም በፍቅር ማብረድ እንደሚያስፈልግ ነው።

7. ክርስቲያናዊ አገልግሎት

ጳውሎስ የሮሜን መልእክት በጻፈበት ወቅት በቆሮንቶስ ከተማ ውስጥ እንደነበረ ይመስላል። ወደ ሮም ለመሄድ ቢፈልግም እንቅፋቶች አጋጠሙት። በእስያና በግሪክ የነበረው አገልግሎት እንዳበቃ ስለተገነዘበ ወደ ሮምና ወደ አስፓኝ ለመሄድ ዐቀደ (ሮሜ. 15:22-24)። ጳውሎስ በቅድሚያ ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ ስለ ተነሣና በኢየሩሳሌምም ምን እንደሚያጋጥመው ስላላወቀ ለሮም ሰዎች የክርስትናን እምነት መግለጫ ሊልክላቸው ወሰነ።

በሮሜ 12 ጳውሎስ በአማኝ ሕይወት ውስጥ የሚኖረውን መንፈስ ቅዱስ ለአገልግሎት እንደሚጠቅም ገልጿል። መንፈስ ቅዱስ ሥራውን በውስጣችን የሚጀምረው ሥጋችን በፈቃደኝነት ጌታ ለአገልግሎቱ እንዲጠቀምበት አሳልፈን ስንሰጥ ነው። ራሳችንን በማዋረድና እያንዳንዳችን የተቀበልነው ስጦታ የተለያየ ቢሆንም የአንዱ አካል አባሎች መሆናችንን ማወቅ፣ በተሰጠንም ስጦታና ችሎታ ማገልገል አለብን።

በአጠገባችን ላሉት ክርስቲያኖች የምንሰጠው አገልግሎት በፍቅር የታጀበ መሆን አለበት። እንዲሁም በትጋት፣ በደስታ፣ በትዕግሥት፣ እስከመጨረሻው በመጽናት፣ በጸሎት፣ እንግዳን በመቀበል እና የሌሎችን ችግር በመካፈል ልናገለግል ይገባናል (ሮሜ 12:3-8)።

በቤተ ክርስቲያን ኅብረት ውስጥ የሆኑትን ጳውሎስ እንደሚለው፡- በደስታቸውና በኅዘናቸው ልንካፈል፣ ከእነርሱ ጋር በሰላም ልንኖር፣ በክፉ ፋንታ ክፉን ሳንመልስ ብቀላን ለእግዚአብሔር ልንተው ይገባል። ጠላቶቻችንንም በመልካም ሁኔታ ልንቀበላቸውና ከፋታቸውንም በመልካም ልናሸንፍ ይገባናል (ሮሜ 12:17-21)።

8. ኅብረት፣ ራስን ማዋረድ፣ መታዘዝ

ጳውሎስ ለፊልጵስዩስ ሰዎች ሲጽፍ፡-

ሀ/ በእስር ቤት በነበረ ጊዜ እርሱን ለመርዳት ስለላኩለት ስጦታ አመሰግናቸው (ፊልጵ. 4:10፣ 14-18)፤

ለ/ በእርሱ መታሰር የወንጌል ስርጭት ሊቋረጥ እንዳልቻለ በማሳወቅ አጽናናቸው (ፊልጵ. 1:12)፤

ሐ/ በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ መከፋፈል እንዳለ ስለሰማ በኅብረትና በአንድነት እንዲሠሩና አንድ አሳብ እዲኖራቸው ምክር ሰጣቸው (ፊልጵ. 2:1-2)።

የእግዚአብሔርን ፍቅርና በረከትን የሚያውቁት ራሳቸውን በማዋረድ ለሌሎች ማካፈል ይገባቸዋል። ክርስቶስ ራሱን በማወረድ ምሳሌያችን ሆኖልናል። የሰውን አካል ከውስንነቱ ጋር በመልበስ ተዋርዶ እስከ መስቀል ሞት ደርሷል። ሆኖም ክርስቶስ በክብር ከፍ ከፍ ብሏል፤ ጉልበት ሁሉ የሚሰግድለትና ምላስም ሁሉ ጌታ መሆኑን የሚመሰርክለት ቀን ይመጣል (ፊልጵ. 2:5-11)።

9. የክርስትና ኑሮ መመሪያ

ጳውሎስ ለፊልጵስዩስ ሰዎች መልእክቱን ሲጽፍ በዚያም ጊዜ ለቂላስይስ ሰዎች መልእክት ጻፈ። ለቂላስይስ በጻፈው በዚህ መልእክት «አሮጌውን አስወግዱ፤ አዲሱን ልቡ» የሚል ክርስቲያኖች መፈጸም ያለባቸውን ሁለት ጠቃሚ እውነቶች አስፍሯል። ፍቅር «ከሁሉም በላይ» ተብሏል፤ የኅብረትንም አስፈላጊነት አጠንክሮ ገልጾታል። እነዚህ አስፈላጊና ጥራት ያላቸው ነገሮች ቃሉን ከማወቅ፤ በኅብረት ከሚገኘው አንድነትና ከምስጋና መንፈስ ይገኛሉ (ቂላ. 3:5-17 በጥንቃቄ አንብብ)።

ጳውሎስ ለክርስቲያኖች ኑሮ መመሪያ ከሰጠ በኋላ አሳቡን በመቀጠል በባልና ሚስት መካከል፤ በልጆችና በወላጆች መካከል፤ እንዲሁም ከሠራተኛ ጋር ቤተሰቡ ስለሚኖረው ግንኙነትና ኅብረት በሚመለከት ግልጽ የሆነ ምክር ሰጣቸው (ቂላ. 3:18-25)።

10. በዓለም ውስጥ የክርስቲያን መመላለስ

ጳውሎስ ወደ ኤፌሶን ሰዎችም የጻፈው መልእክት ከእስር ቤት ሲሆን ዐቢይ ትምህርቱም ክርቲያኖች በዓለም ውስጥ እንዴት መመላለስ እንዳለባቸው የሚያስረዳ ነው። የጳውሎስ የመጀመሪያና ተደጋጋሚ ትእዛዝ የእግዚአብሔር ልጆች ስለሆናችሁ «በፍቅር ተመላለሱ» የሚል ነበረ። በክርስቶስም አርአያነት እንዲመሩ ነው (ኤፌ. 5:1-3)።

ጳውሎስ በሌሎቹ የእስር ቤት መልእክት እንዳስረዳው ሁሉ ስለ ኅብረት ወይም አንድነት ጻፈላቸው። ክርስቲያኖችን ለዓለም ምስክርነት ለመስጠት የሚያበቁአቸው ሁለት ዋና ዋና ነገሮች ፍቅርና አንድነት ናቸው።

የአማኞች ዓላማ በሁሉም መንገድ ክርስቶስን ማስደሰት ነው (ኤፌ. 5:10፤ ቂላ. 3:17)። ክርስቶስን ማስደሰት አንዳንድ ሕጎችን ከመጠበቅ የተለየ ነው። በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ያለማቋረጥ የክርስቶስን ፈቃድ ለማወቅ ቅድሚያ መስጠት ማለት ነው። ይህ ማለት በየዕለቱ ለሚኖረን ባሕርይና በየዕለቱ የምንጠቀምበትን ጊዜ ለእርሱ ክብር እንዲውል ወደ ጥበቡ መቅረብ ነው። መንፈስ ቅዱስ ሕይወታችንን እንዲገዛና የማያቋርጥ ምስጋና ለጌታ የምናቀርብበትን መንፈስ እንዲሰጠን መፍቀድ ነው (ኤፌሶን 5:11-20)።

የቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስና ለበላይነቱ መታዘዝ ሚስት ከባሏ ጋር ለሚኖራት ግንኙነት ትክክለኛ ምሳሌ ነው። ባል የቤተሰቡ ራስ

እንዲሆን በእግዚአብሔር የተቀባ ነውና። ይህም በፈቃደኝነት ለጌታ የሚሰጥ መለኮታዊ የሆነ ፍቅር ነው (ኤፌ. 5:23-31)።

11. የጌታ አገልጋይ በሥሩ ካለው ተገልጋይ ሕዝብ ጋር ያለው ግንኙነት

ጳውሎስ በኤፌሶን ለሚያገለግለው ለጢሞቴዎስ ሲጽፍለት ወደ ስሕተት ሊመራው ከሚችል በአካባቢው ከሚገኝ አንዳንድ ተግባር ራሱን እንዲለይ መከረው። እንደ ወንጌል አገልጋይ እውነትን በሕዝቡ ዘንድ መጠበቅና በሕይወቱም ምሳሌ ለመሆን ጠንቃቃ መሆን እንዳለበት መከረው። ጢሞቴዎስ ወጣት እንደመሆኑ መጠን ሽማግሌዎችና አርጊቶችን መቂጣት እንደማይኖርበት ይልቁንም እንደ እናትና እንደ አባት እንዲጠነቀቅላቸው አሳስበው። በተለይም ወጣት ልጃገረዶችን በሚመለከት አግባብ ያልሆነ አሳብ እንዳያቀርብ በጣም መጠንቀቅ እንደሚኖርበት ጻፈለት (1ኛ ጢሞ. 5:1-2)። ጳውሎስ ሲጽፍለት «በሚገባ የሚያገለግሉትን ሽማግሌዎች አክብር፣ ከሁለት ወይም ከሦስት ምስክር በቀር በሽማግሌዎች ላይ ክስ አትቀበል። በማንም ላይ አድልዎ አታድርግ፣ በማንም ላይ ፈጥነህ እጆቻህን አትጫን። ራስህን በንጽህና ጠብቅ» ብሎታል (1ኛ ጢሞ. 5:17-25)።

12. ለባልቴቶች መጠንቀቅ

ቢቻል ባልቴቶች ልጆቻቸው ወይም ቤተሰባቸው ጥንቃቄ ሊያድርጉላቸው ይገባል። ዕድሜያቸው ከ60 ዓመት በላይ የሆኑ፣ መልካም ምስክርነት ያላቸውና ለጌታ ታማኝ የሆኑ ባልቴቶች በቤተ ክርስቲያን አማካኝነት ከቤት ወደቤት እየተዘዋወሩ ሊያገለግሉ ይችላሉ። ወጣትነት ያላቸው ሴቶች ግን እንደገና አግብተው የቤተሰብና እንግዳን የመቀበል ኃላፊነት ቢወስዱ የተሻለ ነው (1ኛ ጢሞ. 5)።

13. ሠራተኞችና አሠሪዎች

ሠራተኞች አሠሪዎቻቸውን እንዲያከብሩ ጳውሎስ ይመክራል። ክርስቲያኖች የሆኑት ማስታወስ የሚገባቸው በጌታ ወንድሞች መሆናቸውን ነው። ጳውሎስ በ1ኛ ጢሞ. 6:1-5 የሚገኘውን በሚጽፍበት ጊዜ የባሪያና የጌታን ሥርዓት ለመደገፍ ሳይሆን በዘመኑ በነበረው ሥርዓት ባሪያዎች እንዴት መመላለስ እንደነበረባቸው ለመግለጽ ነው።

14. ስለ ሀብት ሊኖረን የሚገባ አመለካከት

ብዙዎች እውነትን በማጣመም እግዚአብሔርን የመምሰል ኑሮ ለቀላላዊ ጥቅም እንደሆነ አድርገው ስለሚያስተምሩ ጳውሎስ የማስተማር አገልግሎት በትክክለኛ መንፈስ መሆን እንደሚኖርበት አስጠነቀቀ። እውነተኛ ሃይማኖት ያለው ሰው ስግብግብ ሳይሆን ጌታ በሰጠው ደስ ይለዋል። እውነተኛ እግዚአብሔርን መምሰል የሚሰጠው ጥቅም መንፈሳዊ እንጂ፣ ለዚህ ላለንበት ሕይወት ማለትም ለጊዜያዊው ቀላላዊ ጥቅም አይደለም። የክርስቲያን አእምሮ ሀብትን በማከማቸት ላይ ማተኮር የለበትም፤ ምክንያቱም የገንዘብ ፍቅር አሳቡን ከጌታ እንዲያነሣና ሌሎች ተጨማሪ ጎዘኖችም ወደ አሳቡ እንዲመጡ ያደርጋል። የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ በመጀመሪያ መንፈሳዊ ዕድገት እንዲኖረውና በክርስቶስ የዘለላም ሽልማት ለመቀበል በሚችልበት መንገድ አእምሮውን በእግዚአብሔር አሳብ መሙላት አለበት።

15. ክርስቲያንና ባለ ሥልጣኖች

ክርስቲያን መልካምና ታዛዥ፣ በጥሩ ሥራ ሁሉ ንቁ ተሳትፎ የሚያደርግ ዜጋ መሆን አለበት። ስለ ሌሎች ከፉ የማይናገር፣ ከጸብ የሚርቅ፣ አስተዋይና ከሁሉም ጋር በሰላም የሚኖር፣ እንዲሁም በክርስቶስ ኢየሱስ እግዚአብሔር ለእኛ የሰጠውን ጸጋና ምሕረት የሚያስብ መሆን አለበት።

ማጠቃለያ

በጳውሎስ ትምህርት መሠረት የክርስቲያን ሥነ-ምግባር ማንኛውንም የክርስቲያን ሕይወት የሚመለከት ነው። መመዘኛውም የክርስቶስ ፍጹም ቅድስና ነው። ክርስቶስ ክርስቲያኖችን ከእግዚአብሔር ጋር ያስታረቃቸው ቅዱስ፣ ያለነቀፋና ያለነውር ሆነው ለእግዚአብሔር ሊያቀርባቸው ብሎ ነው (ኤፌ. 1:22)። ክርስቲያን የሚፈረድበት በውጫዊ ተግባር ሳይሆን በውስጣዊ ሕይወቱና በግብረገባዊ ባሕርይ ነው። ክርስቲያን ራሱን ለመንፈስ ቅዱስ ባስገዛና ትእዛዙን ለመጠበቅ ፈቃደኛ በሆነ መጠን ለቅድስና ሕይወት የሚያበቃው ኃይል ይሰጠዋል።

ጥያቄዎች

1. ከአይሁድ ወገን ያመኑት ክርስቲያኖች ራሳቸውን ከታሰሩበት ወጥመድ ለማሳቀቅ ተቸግረዋል፤ ታዲያ ይህ የታሰሩበት ወጥመድ ምንድን ነው? (ገላ. 5:1-7።)

2. የክርስቲያኖችን ሥነ-ምግባር ከሮማውያንና ከግሪክ ኅብረተሰብ ሥነ-ምግባር ጋር አወዳድር። በጉልበት ሥራ ላይ የነበራቸው አመለካከት ምን ነበር? ስለ ዝሙትስ?
3. ክርስቲያኖች ከመንግሥት ፍርድ ቤት ይልቅ ልዩነታቸውን ራሳቸው ማስወገድ ያለባቸው ለምንድን ነው?
4. የመንፈስ ስጦታ የሚሰጥበት ዓላማው ምንድን ነው? (ኤፌ.4:11-13።)
5. ክርስቶስና ጳውሎስ ክርስቲያኖችን ለዓለም ምስክርነት እንዲሰጡ የሚያደርጉትን ሁለት ነገሮች አጥብቀው ተናግረዋል፤ እነዚህ ሁለት ነገሮች ምን ምን ናቸው? ዮሐንስ 13:35ን ከኤፌ. 5:21፤ ደግሞም ዮሐንስ 17:20-21ን ከኤፌሶን 4:3 ጋር በማገናዘብ አንብቡ።

ትምህርት 16

የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት

የትምህርቱ ዓላማ፡- ቤተ ክርስቲያንና ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉት ግለሰቦች አገልግሎታቸውን ለዓለም እንዴት እንደሚሰጡ እንድንረዳ ነው።

መግቢያ

እግዚአብሔር ሥራውን እንዲሠሩለት ያቋቋማቸው ሁለት ብቸኛ ድርጅቶች ቤተሰብና ቤተ ክርስቲያን ናቸው። በዕቅዱ ውስጥ ሌሎች ድርጅቶችንም አስገብቶ ቢጠቀምባቸውም ለዓለም ተቀዳሚና ዋነኛ ምስክሮቹ ግን ቤተሰብና ቤተ ክርስቲያን ናቸው። ቤተ ክርስቲያን ስሕተት ላይ ብትወድቅ ወይም ዓለማዊነት ቢታይባትም እንኳ ክርስቶስ በእርስዋ ውስጥ ለመጠቀም ይፈልጋል (ራእይ 2ና 3)።

1. ስደት ቀጠለ

ከ35-45 ዓ.ም. በኢየሩሳሌም ያላቸው ቤተ ክርስቲያን በስደት ላይ ነበረች (ሐዋ. 12:1-5)። የዮሐንስ ወንድም ያዕቆብ ተገደለ፤ ጴጥሮስም ታስሮ ነበር። የአይሁድና የሮም ባለሥልጣኖች የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ለማጥፋት ተባብረው ተነሥተው ነበር። ደቀ መዛሙርት በብዙ ተቃውሞ ውስጥ ምስክርነታቸውንና ሥራቸውን ያከናውኑ ነበር (የሐዋ. 12:6-9)። እግዚአብሔር ጣልቃ በመግባት ጴጥሮስን ከእስር አስፈታው፤ በሄሮድስ ሞትም ለቤተ ክርስቲያን ተዋጋላት (የሐዋ. 12:20-25)። ከ15 ዓመት በኋላ ማለት በ52 ዓ.ም ጳውሎስ በሁለተኛው ወንጌላዊው ጉዞ እንኳ ወደ ቆሮንቶስ ምክራብ በመሄድ

ለአይሁድ ወንጌልን ያዳርስ ነበር (የሐዋ. 18:1-17)። ሆኖም የአይሁድ አመለካከት አልተለወጠም ነበር። አይሁድ በምክራብ በተቃወሙት ጊዜ ምክራቡን ትቶ ኢየሱስን ወደሚባል ሰው ቤት ገብቶ በዚያ ያስተምር ነበር። የምክራብ አለቃ ቀርስጵስና ብዙ ሌሎች የቆሮንቶስ ሰዎች በጌታ አመኑ፤ ተጠመቁም። ቀርስጵስ ካመነ በኋላ የምክራቡ አለቃ ሆኖ የተሾመው ሶስቲንስ ተደበደበ፤ በኋላ ግን ይህ ሰውም እንዳመነ በ1ኛ ቆሮ. 1:1 በግልጽ እናገኛለን።

በዚህ ጊዜ የአይሁድ ወገን የሆነው አጵሎስ ከእስክንድሪያ ወደ ቆሮንቶስ መጣ። እርሱም ጎብዝ ተናጋሪ ከመሆኑም በላይ መጻሕፍትን በደምብ የሚያውቅ ነበር። እርሱም የዓቅሙን ያህል የእግዚአብሔርን ቃል በትክክል ያስተምር ነበር፤ አቂላና ጵርስቅላ ግን ስለ ኢየሱስ በበለጠ አብራርተው በሰፊው አስረዱት። አጵሎስና ሌሎች አማኞች ማለትም እንደ ጢሞቴዎስና ቴቶ ያሉት እየዞሩ ቃሉን ያስተምሩ ነበር።

እውሎስ በሦስተኛ ወንጌላዊ ጉዞው መጀመሪያ ላይ በኤፌሶን ሦስት ዓመታት ያህል ተቀመጠ (የሐዋ. 19:1-10)። ከኤፌሶን ጀምሮ የእግዚአብሔር ቃል ወደ እስያ በመስፋፋቱ አይሁዶችና ግሪኮች ቃሉን ሰሙ። እግዚአብሔር በእውሎስ በመጠቀሙ ብዙ ተአምራት ተፈጸሙ፤ ሆኖም፣ እውሎስ ክርኩሳን መናፍስት ጋር ብዙ ውጊያ ነበረበት (የሐዋ. 19:11-20)። የክርስትና እምነት ከግሪኮች ሃይማኖት ጋር በመቃረኑ ብጥብጥ ተነሣ፤ በዚህ ጊዜ ግን የሮም መንግሥት ለእውሎስ መከታ ሆነው (የሐዋ. 19:23-24)።

ስለሆነም በስደት ውስጥ በመስበኩ፣ በማስተማሩና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ቤተ ክርስቲያን በእስያና በአውሮፓ እየተስፋፋችና እያደገች መጣች።

2. የተለዩ በመሆን መመስከር

በኃጢአት በተሞላች በአረመኔዎች ዓለም ክርስቲያኖች ተደበደቡ፤ ታሰሩ፤ እንዲሁም ዓመፅ ፈጠራችሁ በመባል ተከሰሱ፤ ሆኖም በሥነ-ምግባራዊ ሕይወታቸው ያለው ልዩነት ጎልቶ የሚታይ ነበር። በውስጣቸው ባለው የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ከፍተኛ የሕይወት አዳም ነበራቸው፤ ይህም ለመንግሥታዊ አስተዳደር እንዲታዘዙ፣ ከሰዎች ጋር ባላቸው ግንኙነት ታማኞች እንዲሆኑና ለጎረቤቶቻቸው ፍቅርን እንዲያሳዩ አድርጎአቸዋል (ሮሜ 13)።

ምንም እንኳ ከእያንዳንዱ የአሕዛብ ባህል መለየት ቀላል ቢሆንም በሌላ መንገድ ሲታይ ለክርስቲያኖች መሰናከያና ለማያምኑት ሰዎች

ዕንቅፋት ሆኑ (ሮሜ 14)። ክርስትና አዲስ ነፃነትን አምጥቷል፤ ያም ነፃነት ገደብ አለው። ከገበያ ሥጋ ገዝቶ መብላትን ወይም በግያምኑ አሕዛብ ግብዣ መዛተፍን በሚመለከት ክርስቲያኖች ነፃነት አላቸው፤ ነገር ግን ያ ነፃነት በክርስቲያናዊ ፍቅር መገዛትና መመራት አለበት። ሌላውን የሚያሰናክል ወይም የሚያስቀይም ከሆነ ግድረግ አይኖርብንም።

የክርስትና ሕይወት ዓላማ ሌሎችን ግገልገል ነው እንጂ የግል ጥቅም መፈለግ አይደለም (1ኛ ቆሮ. 14)።

የክርስትና አምልኮ ከግያምኑ አሕዛብ አምልኮ የተለየ በመሆኑ ራሱ እንድ ያስከርነት ነበረ። ሆኖም የቆሮንቶስ ክርስቲያን ሴቶች የቀድሞውን ባህላቸውን በግንቋሸሽ ያስከርኩ አልሆኑም (1ኛ ቆሮ. 11:1-16)። የጌታን እራት በሚመለከት ጉዳይ ላይ ቤተ ክርስቲያን በስሕተት ወድቃ ነበር። የጌታን እራት ለእነርሱ ሲል ለሞተው ጌታ መታሰቢያ ግድረጋቸውን ትተው ስስትነት ያለበት ግብዣ አድርገውቅ ነበር (1ኛ ቆሮ. 11:17-34)።

የቤተ ክርስቲያን ዋና ዓላማ እንዲሁ ሌላውን በፍቅር ግገልገልና የሚያደርጉትን ሁሉ ለእግዚአብሔር ከብር ግድረግ ነው።

3. በቤተሰብ ኑሮ የሚሰጥ ያስከርነት

ክርስቲያኖች በአካባቢያቸው ከሚገኘው ከግያምን ኅብረተሰብ ልዩ የሚያደርጋቸው አዲስ የሆነው የክርስቲያኖቹ የቤተሰብ ኑሮ ነበር (ኤፌ. 6:1-9፤ ዊላስይስ 4:1-6)።

እነ ዲወሎስና በርናባስ በግለሰብ ደረጃ የሚሰጡት ያስከርነት አስፈላጊ ነበር። ክርስቲያኖች በአንድነትም ያስከርኩ ነበሩ፤ አሁንም መሆን አለባቸው። ሆኖም የክርስቲያን ቤተሰቦች ለቤት ሠራተኞቻቸው በሚያደርጉት ጥንቃቄ የሚሰጡት ያስከርነት እንኳ በሚኖሩበት አካባቢ ላለው ኅብረተሰብ አዲስ ነገር ነበር።

ቤተ ክርስቲያን በዓለም ውስጥ የሚያጋጥሟት ግጭት ሁሉ መንፈሳዊ ውጊያ ነው። ከሰዎች ኃይል ጋር የሚካሄድ ትግል ላይሆን ከኢጋንንት ኃይላት ጋር ነው።

4. ቤተ ክርስቲያን በኅብረተሰብ ውስጥ

ለአስተዳዳሪዎችና ለባለሥልጣኖች በመጸለይ ቤተ ክርስቲያን ለኅብረተሰቡ አገልግሎቷን ትሰጣለች። በኅብረተሰቡ መካከል ለላምን ለማምጣት ትጥራለች፤ ሁሉም በሰላምና በታማኝነት እንዲኖሩ ትጸልያለች (1ኛ ጢሞ. 2)።

ቤተ ክርስቲያን ለሴቶች በተለይ ታስብላቸዋለች (1ኛ ጢሞ. 2:9-15)። ጳውሎስ ሴቶችን ይጨቀናል ተብሎ ብዙ ጊዜ ይነቀፍ ነበር፤ ሆኖም ጠለቅ ተብሎ ሲጠና ጳውሎስ ሴቶችን እንደሚያከብር እንመለከታለን። ወንዶችንና ሴቶችን በእኩልነት ይመለከታል (ገላ. 3:23)። በማያምኑ አሕዛብና በአይሁዶች ዘንድ ሴቶች እንደ ፅቃ ይታዩ ነበር፤ አሁን ግን ከወንዶች እኩል የቤተ ክርስቲያን አካል ሆነዋል። ሴቶቹ በወንጌል አገልግሎት ከጳውሎስ ጋር ሠርተዋል፤ እነርሱም፦ ጵርስቅላ (የሐዋ. 18:18-27)፣ ማርያም (ሮሜ 16:16)፣ ፕሮፊሞናና ጢሮፊሞስ (ሮሜ 16:12) ምናልባት እኅትማማቾች ይሆናሉና ፌቤን (ሮሜ 16:1-2) ናቸው። ሴቶች በቤተ ክርስቲያን አምልኮና በጌታ እራት ሥነ-ሥርዓት ላይ መሳተፍ እንዳለባቸው ጳውሎስ ያምናል (1ኛ ቆሮ. 11:5)። ሴቶች የሚጫወቱት ሚናና የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ስላላቸው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሊጠቀሙት ይገባቸዋል።

የክርስትና ሕይወት አደኗር ዘይቤ በአካባቢው ላለው ኅብረተሰብ ሙሉ በሙሉ አዲስ ነበር፤ ነገር ግን ይህ የአደኗር ዘይቤ በአብርሃም ዘመን የተለመደ ነበር።

ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው የጻፉትን እግዚአብሔር የተናገረውን ቃል ቤተ ክርስቲያን ተቀብላለች (2ኛ ጢሞ. 3:16-17)። ክርስቲያኖች በሕይወትም ሆኑ በሞት በእምነት ይኖራሉ (ዕብ. 11)። ይህም የቤተ ክርስቲያን ኃይልና መሠረት ከእግዚአብሔር ዘንድ መሆኑን ያሳያል።

ማጠቃለያ

የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት የሚካሄደው በመከራ ውስጥ፣ ከማያምኑ አሕዛብ መጥፎ ባህል በመለየት፣ በሴቶች እኩልነት፣ ለባለሥልጣኖች በሙሉ በመጸለይ፣ ለጎረቤቶቻቸው ፍቅርን በማሳየትና በአጠቃላይ በአዲስና በተለየ የአደኗር ዘይቤ ነው።

የቤተ ክርስቲያን መሠረት በመጀመሪያ በቃል የተላለፈ፣ ቀጥሎም በመንፈስ ቅዱስ በመነዳት በጽሑፍ የሰፈረ የእግዚአብሔር ቃል ነው።

ጥያቄዎች

1. በኢየሩሳሌም የሚካሄደውን የወንጌል አገልግሎት የረዳው መለኮታዊ ሥራ ምን ነበር? (የሐዋ. 12:20-25።)
2. ቤተ ክርስቲያን ለኅብረተሰቡ የምታገለግለው እንዴት ነው? (1ኛ ጢሞ. 2:1-2።)

3. እውሉስን በአገልግሎቱ የረዱት የምስት ቤተችን ስም ጥቀስ።

4. እግዚአብሔር ሥራውን ለማከናወን የሚጠቀምባቸው ሁለት ድርጅቶች ምንና ምን ናቸው?

ትምህርት 17

የቤተ ክርስቲያን ወደ ብስለት መድረስ

የትምህርቱ ዓላማ፡- ቤተ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት እንዴት እንዳደገችና በድርጅታዊ አቋጧም በኩል የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች በአማኞቿ ሕይወት ውስጥ መሥራት ሲጀምሩ እንዴት እንደተስፋፋች ማየት እንድንችል ነው።

መግቢያ

ስለ ቤተ ክርስቲያን ድርጅታዊ አሠራር ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጠው መመሪያ የለም። ከበዓለ-ጎምሳ በኋላ ደቀ መዛሙርቱ ከእስራኤላዊ የአኗኗር ዘይቤ የመለየት አሳብ በአእምሮአቸው አልነበረም። የራሳቸው የሆነና የተለየ ድርጅት የማቋቋሙ አስፈላጊነት አልታያቸውም ነበር። በቤተ መቅደስ አምልኮ መካፈላቸውን አላቋረጡም፤ ሆኖም የኅብረት ጸሎትና የአንድነት ጊዜ እንዲሁም የጌታ እራት በአንድነት ይወስዱ ነበር።

የሥርዓት ሕግን በመጠበቅ ረገድ በክርስቲያኖችና በአይሁድ እምነት መካከል መራራቱ እየሰፋ ስለሄደና ለባልቴቶች ምግብን ለማደል ሐዋርያቱን የሚረዱቸው ሰዎች መምረጥ ስላስፈለገ አንድ ዓይነት ድርጅታዊ መዋቅር ማቋቋሙ ጀመረ (የሐዋ. 6:2+4)። በመጀመሪያ መሪዎችና አስተማሪዎቹ ሐዋርያት ብቻ ነበሩ፤ እያደርግን ቤተ ክርስቲያን በየአገሩ እየተስፋፋችና ብዙ ሰዎችም እያመኑ ሲመጡ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች በሙሉ በየአብያተ ክርስቲያናቱ መሥራታቸው አስፈላጊ ሆነ (ሮሜ 12:1-8፤ 1ኛ ቆሮ. 12:1-11፤ 28)። ይህም መሪዎችን፣ ግለትም ሽማግሌዎችን፣ ዲያቆናትንና አስተማሪዎችን ለቤተ ክርስቲያን ወደ መምረጡ እንዲያመሩ አደረገ።

1. የወንጌል ምስክርነት መስፋፋት

በኢየሩሳሌም ካሉ አይሁዶች ጋር የተፈጠረው ግጭት ወንጌል የቱን ያህል መስፋፋት እንዳለበት ግልጽ ለማድረግ ረድቷል። ይኸውም ብሉይ ኪዳን ስለ ክርስቶስ መምጣት ምን እንደሚናገር ለማወቅ አይሁዶች አሳባቸውን ወደ ብሉይ ኪዳን መለሱ፤ ያም አሕዛብም በዚህ ውስጥ መጠቃለላቸውን እንዲያዩ አደረገ። ለዲያቆንነት የተመረጡት

ሰባቱ ሰዎች ወደ ግሪክ አገር ከተበተኑ አይሁዶች መካከል መሆናቸውን ከሰማቸው መረዳት እንችላለን። ቤተ ክርስቲያን ልትስፋፋ የቻለችው በእነኚህ ሰዎች ምክንያት ነበረ፤ በተለይም በእስጢፋኖስና በፊልጶስ በኩል ነው። እስጢፋኖስ በሰብከቱ ቤተ ክርስቲያን ከቤተ መቅደስ አምልኮ የተለየ በጣም መንፈሳዊና አዲስ ይዘት ያለው አምልኮ እንደሚኖራት ይተነብያል (የሐዋ. 7:47-53)። የአይሁዶችን አሳብ አነሣሥቶ እስጢፋኖስን በድንጋይ ወግረው ለመግደል ያበቃቸውም ይህ ነበረ። ይህም በክርስቲያኖች ላይ የተደረገው ስደት መንሥኤ ሆነ።

ክርስቲያኖችም ከተማይቱን ለቅቀው በኢየሩሳሌም ዙሪያ ወዳሉት ከተሞች ተበተኑ። ይህ የክርስቲያኖች በይሁዳ፣ በሰማርያና በሌሎችም አውራጃዎች መበተን ክርስቲያኖች ስለ ሌሎች ያለባቸውን ኃላፊነት በበለጠ እንዲረዱ አመለካከታቸውን አሰፋላቸው።

እግዚአብሔር የሰዎችን ሕይወት የሚለውጠው በሰባኪዎች አፍ በሚነገረው ቃል ብቻ ሳይሆን ተአምራትንም በማሳየት አገልጋዮቹ ከእርሱ ጋር እንደ ታረቁ ይመሰክር ነበር (የሐዋ. 4)። በእግዚአብሔርና በኃይሉ ላይ ካላት እምነት የተነሣ ቤተ ክርስቲያን በቁጥርም በሥልጣንም አያደገች ሄደች።

ጳውሎስ ገላትያን የገቡትን በ47-48 ዓ.ም. ውስጥ ሳይሆን አይቀርም። በዚያም አንዳንድ አይሁድ ወንጌልን በማጣመም አሕዛብ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ለመሆን ከፈለጉ አንዳንድ የብሉይ ኪዳን ሥርዓቶችን መጠበቅ አለባቸው በማለት አስተማሩ። ይህም ጳውሎስን አስቂጣው። ለገላትያ ሰዎች በጻፈው መልእክቱም ከእምነት በፍጥነት እንዲህ መራቃቸውን በመጥቀስ ገሠጸቸው (ገላ. 1:6-9፤ 6:11-15)።

2. የቤተ ክርስቲያን ብስለት አራት መንገዶች

ሀ. የቤተሰብ ኑሮ፣ እንዲሁም የሴቶች ድርሻ በኅብረተሰብ ውስጥና በቤተሰባቸው ውስጥ (1ኛ ቆሮ 7)።

የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ጋብቻን በሚመለከት ረገድ ጳውሎስ እንዲያስረዳቸው በደብዳቤ ጠየቁ። ጥያቄአቸው ሊነሣ የቻለው በጋብቻ በተጣመሩ የግሪክ፣ የአይሁድና የሮም ሰዎች ሳይሆን አይቀርም። ለእነዚህ ስድስት ጥያቄዎች ጳውሎስ መልስ የሰጠው፣ ከጌታ ባገኘው ሐዋርያዊ መገለጥ ነው (1ኛ ቆሮ. 7:40)፤ ወይም እርሱ እንደ ገለጸው፣ አንዳንድ አሳብ ከራሱ የመነጨ ነው። የሰዎች ጥሪና ስጦታ የተለያየ መሆኑን በመረዳቱ ጋብቻን በሚመለከት የእርሱ የግል ምርጫ የሁሉም መሆን እንደሌለበት ያስረዳል (1ኛ ቆሮ. 7:7)።

ጳውሎስ አጥብቆ የሚገልጸው ያገቡትም ሆኑ ያላገቡት፤ ወንዶችም ሆኑ ሴቶች በግላቸው ከእግዚአብሔር ጋር ሊኖራቸው ስለሚገባው ግንኙነትና ለእርሱ ስለመታዘዛቸው ነው። የሥራ ድርሻቸው ቢለያይም እንኳን ጳውሎስ ወንዶችንና ሴቶችን የሚመለከታቸው በእኩልነት ነው። የተጋቡ ሰዎች በጋብቻቸው እርስ በርስ ታማኞች መሆን አለባቸው። ያላገቡትን ግን እግዚአብሔር ሕይወታቸውን በመራው መንገድ ለመሄድ ምርጫ አላቸው።

ባላመኑ አሕዛብ ኅብረተሰብ ጋብቻ ደካማ ስለሆነ እንዲሁም በአይሁድ ኅብረተሰብ ውስጥ ማንኛውም ንብረት ከሴት ጭምር የባለየው ንብረት ስለሆነና ክርስቲያን ሴቶች በክርስቲያን ጋብቻ ውስጥ ያላቸው እኩልነት፤ የመምረጥ ነፃነትና ግልጽነት ለማያምነው ኅብረተሰብ አዲስ ከመሆኑም ሌላ አስደናቂ ምስክርነት ነበር።

ለ. የክርስቲያን ነፃነትና ኃላፊነት (1ኛ ቆሮ. 8)።

ስለ ሥጋ መብላት የሚገልጸው አሮጌው ሥርዓት ከእንግዲህ ክርስቲያኖችን አያስራቸውም፤ ሆኖም የክርስቲያን ነፃነት ለሌሎቹ ዕንቅፋትና መሰናክል የሚሆን ከሆነ ሌሎችን የሚያስከፋ ከሆነ፤ የፍቅር ሕግ በነፃነቱ ላይ ይሠራል። (1ኛ ቆሮ. 8ን በጥንቃቄ አንብብ።)

ሐ. በግሪክ አብያተ ክርስቲያናት የገንዘብ ስብሰባ (2ኛ ቆሮ. 8 እና 9)።

ጳውሎስ በኢየሩሳሌም ለሚገኙት ክርስቲያኖች ገንዘብ መሰብሰብ የጀመረው አጋቦስ የተባለው ነቢይ ስለ ራብ መምጣት ከተናገረ በኋላ ነው (የሐዋ. 11:27-30)።

መስጠት ለሚሰጡት ግለሰቦችና ለምትሰጠው ቤተ ክርስቲያን በረከትን የሚያመጣ ክርስቲያናዊ ተግባር መሆኑን ጳውሎስ ያውቅ ነበር። ይሁን እንጂ ስጦታው መስጠት ያለበት ለመስጠት ፈቃደኛ ከሆኑና ራሳቸውንም አስቀድመው ለጌታ በሰጡ ሰዎች ነው (2ኛ ቆሮ. 9:7፤ 8:5፤ ሮሜ 12:1-2)። ክርስቶስ በፈቃደኝነት ከብሩንና የራሱን ሕይወት በመስጠት ምሳሌያችን ነው (ፊልጵ. 2:5-8)።

ለአሕዛብ የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ባለዕዳዎች መሆናቸውን ጳውሎስ ያምናል። የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ በረከት እንዳካፈለቻቸው ሁሉ እነርሱም ቁሳዊ ከሆነው ነገር ሊያካፍሏት ይገባል (ሮሜ 15:27)። የሌላውን ችግር መካፈል የችግሩ ተካፋይ ለሚሆነው ሰው በረከትን ይሰጣል። ጳውሎስ የአሕዛብ ወገን የሆኑትን

ክርስቲያኖች ተቀባይነትም እንዲያገኙ የሚረዳቸው መሆኑን ያምናል (2ኛ ቆሮ.8:13-15፣ 9:12-15)።

እኛ በፈቃደኝነት ከሰጣን እግዚአብሔር በሌላ መንገዱ ለእኛም ይሰጠናል (2ኛ ቆሮ. 9:6፣ 8:10-11)።

መ. በሮምና ከዚያም አልፎ ያሉትን አገሮች ወንጌልን ማዳረስ 58-61 ዓ.ም (ሮሜ 15:13-33)።

የአሕዛብን ዓለም በወንጌል ለማዳረስ በተሰጠው ተልእኮ ላይ ቋውሎስ ጭራሽ አላወላወለም። እስከ እልዋሪቱን ድረስ በመሄድ ወንጌልን ሰብኮአል። የቋውሎስ ዓላማ ክርስቶስ ወደ አልተሰበከበት አካባቢ መሄድ ነበር። ሆኖም ቋውሎስ በዚህ ወቅት በእስያ፣ በመቄዶንያና በአካይያ የነበረውን አገልግሎት እንደጨረሰ ያምን ነበር። ወደ ምዕራብ አቅጣጫ በመጓዝ ወደ እስፓኝ ለመሄድና እግረ መንገዱን ሮም ያሉትን ክርስቲያኖች ለመጎብኘት ፈልጎ ነበር፤ ለመሄድም ዝግጁ ነበር። በቅድሚያ ግን የተሰበሰበውን የእርዳታ መዋጮ ለተቸገሩት የኢየሩሳሌም ክርስቲያኖች ማድረስ ነበረበት (ሮሜ 15:25)።

ቋውሎስ በኢየሩሳሌም መከራ እንዲሟጠብቀው ያውቅ ነበር፣ በደረሰበትም ሰፍራ ሁሉ አንዳንድ ጊዜ ተነግሮታል። በዚህ ሁሉ ውስጥ ግን ቋውሎስ በወሰነው ጊዜ ሮሜ እንደሚደርስ ሙሉ በሙሉ ተስፋ ያደርግ ነበር። በመጨረሻ በእስር ወደ ሮም ሄደ። በእስራቱ መካከል ከሮም ወደ እስፓኝ ሳይሄድ አልቀረም።

3. ትንቢት ተፈጻመ 62-67 ዓ.ም (የሐዋ. 28)።

ለቋውሎስ ቀደም ተብሎ እንደተነገረው በኢየሩሳሌም እስራት ጠበቀው (የሐዋ. 20:23-24)። በቂሣርያ ለሁለት ዓመት ከታሰረ በኋላ እስረኛ ሆኖ እያለ ወደ ምዕራብ አቅጣጫ ጉዞውን ጀመረ።

በጣም አደገኛ ከሆነ ጉዞ በኋላ ቋውሎስ ሮም ደረሰ (የሐዋ. 28:16)። ምንም እንኳን በሮም የቁም እስረኛ ቢሆንም ቋውሎስ ከአይሁድ መሪዎች ጋር በመገናኘት ለምን ይግባኝ እንዳለና ወደ ሮም እንደመጣ ያስረዳቸው ነበር። በሐናንያ ትንቢት መሠረት ማለት ለአሕዛብና ለአይሁድ እንዲሁም ለነገሥታት ምስክር እንዲሆን እግዚአብሔር የመረጠው ስለሆነ ቋውሎስ በመጨረሻ ሮም ደረሰ። ቋውሎስ በቅድሚያ ወገኖቹ ለሚላቸው ለአይሁድ መስከረ፤ አንዳንዶቹ አመኑ፤ ሌሎቹም ለመቀበል ፈቃደኞች አልሆኑም፤ ከዚያም ቋውሎስ ወደ አሕዛብ ዞረ (የሐዋ. 9:15 ና 28:23-31)።

ጳውሎስ ለሁለት ዓመት እየተፈራረቁ ለሚጠብቁት ወታደሮች ይመሰክር ነበር፤ ከዚህም ሌላ ወደ እርሱ ለሚመጡ ሁሉ ይመሰክር ነበር። ታሪክ እንደሚያመለክተው ጳውሎስ በእስሩ መካከል አንድ ዓመት ያህል ተፈትቶ ነበር። በዚያም ጊዜ ብዙ አብያተ ክርስቲያናትን በድጋሚ ሲገቡበኝ እንደ ዕቅዱ እስፓኝንም ሳይገቡበኝ አልቀረም። ታሪክና አፈ-ታሪክ እንደሚነገረን ጳውሎስ የተገደለው ኔሮ ክርስቲያኖችን በሚያሳድድበት ወቅት ነበር። ስለዚህም ምናልባት ጳውሎስ ለኔሮ ሳይመሰክርለት አይቀርም፤ ይህም የተነገረለትን ለነገሥታትና ለገዢዎች ይመሰክራል የሚለው ትንቢት ፍጻሜ ነው።

ጳውሎስ በሮም ከአይሁድ ጋር ያደረገውን ግንኙነት አይሁድ በአጠቃላይ ወንጌሉን ለመንቀፋቸው ሌላ ተጨማሪ እርምጃ ነበረ። ከዚህ ቀደም ክርስቶስ የጠቀሰውን ኢሳይያስ 6:9-10ን ጳውሎስ በድጋሚ ሲጠቅስላቸው ምናልባት ለእነርሱ ያቀረበው የመጨረሻው ምስክርነት ይህ ሳይሆን አይቀርም። ሆኖም የዕብራውያን መልእክት የተጻፈላቸው ለእነኝሁ አይሁዶች ሳይሆን አይቀርም (ማርቆስ. 4:12፤ ዮሐንስ 12:39-40)።

4. የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ዕድገት

ጢሞቴዎስ፤ ቲቶና ሌሎቹም በጳውሎስ ሠልጥነው የእስያና የቆዳሮስ አብያተ ክርስቲያናት አማካሪዎችና መሪዎች ሆኑ።

ጳውሎስ ለጢሞቴዎስና ለቲቶ በጻፋቸው መልእክቶቹ ለአብያተ ክርስቲያናት ስለሰጠው አገልግሎት መመሪያ ሰጣቸው። እንዲህም ሲል አበረታታቸው፡-

- ሀ/ ስሕተትን ተዋጉ (1ኛ ጢሞ. 4:1-5)። እነዚህን ጥቅሶች አንብባችሁ ከአሁኑ ዘመን ሁኔታ ጋር አገናዝቧቸው።
- ለ/ ትክክለኛ ትምህርት አቅርቡ (1ኛ ጢሞ 4:6-10)።
- ሐ/ ምሳሌነት ያለው ሕይወት ኑሩ (1ኛ ጢሞ 4:11-16)።
- መ/ ሥራው እንዲካሄድ አስፈላጊ ከሆነ መከራን ተቀበሉ (2ኛ ጢሞ. 2፤ ዕብ. 12:1-15)።

ማጠቃለያ

ቤተ ክርስቲያን ለመስፋፋት የበቃቸው በስደት ውጤትና የመንፈስ ቅዱስ ኃይል በደቀ መዛሙርት ሕይወት ውስጥ በሠራው ውጤት ነው። ቤተ ክርስቲያን እያደገች በቤተሰብ መካከል ባለው ግንኙነት ስለ ሌሎች የኃላፊነት ሸክም በመቀበል ምሳሌ የሚሆን ሕይወት በመኖር፤

ችግረኞችን በመርዳትና ያልዳኑትን በወንጌል በማዳረስ ረገድ እየገብመሰች መጣች።

ጥያቄዎች

1. ቃሉ በሚሰበክበት ጊዜ እግዚአብሔር የመንፈስ ቅዱስ ኃይሉን ይገልጽ ነበር። የተአምራቱ ዓላማ ምን ነበር? (የሐዋ. 4:29-31።)
2. ምጽዋት መስጠትን በሚመለከት ጳውሎስ የሰጠው ሁለት መሪ አሳቦች ምን ምን ናቸው? (2ኛ ቆሮ. 8:5፤ 8:12፤ 9:7።)
3. አሕዛብ በኢየሩሳሌም የሚገኙትን የአይሁድ ችግሮችን መርዳት እንዳለባቸው ጳውሎስ ለምን አመነ? (ሮሜ 15:27)
4. ወንጌልን በማዳረስ ረገድ የጳውሎስ ዓላማ ምን ነበር? (ሮሜ 15:20።)
5. ጳውሎስ በኢየሩሳሌም መከራ እንደሚጠብቀው እያወቀ ወደ ኢየሩሳሌም መሄድ አስፈላጊ ነው ብሎ ያሰበው ለምንድን ነው? (ሮሜ 15:25-26።)

ትምህርት 18

መንፈስ ቅዱስና የወንጌል ስርጭት

የትምህርቱ ዓላማ፡- ለወንጌል ስርጭት፤ እንዲሁም ለቤተ ክርስቲያን ዕድገትና ለእያንዳንዱ ግለሰብ የግል ሕይወትና ዕድገት የመንፈስ ቅዱስን ኃይል እንድናውቅና እንድንታመንበትም ነው።

መግቢያ

የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ቀስ በቀስ እየደከመች ስትሄድ በእስያና በግሪክ ግን ክርስትና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እየበዛና እየተስፋፋ መሄዱን የሐዋርያት ሥራ ይገልጻል። ከማንኛውም አገር ወይም ቡድን ወይም መንግሥታት አስተዳደር ወይም ሃይማኖት ጋር ያልተያያዘ አዲስ ራእይ በታሪክ ውስጥ መከሠቱን ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ገልጿል።

1. የቤተ ክርስቲያን አጀማመር

ሐዋርያት፡ የኢየሱስ እናትና የኢየሱስ ወንድሞች ከሌሎች 120 አማኞች ጋር ኢየሱስ ባዘዛቸው መሠረት ለጸሎት ተሰብስበው ነበር። መንፈስ ቅዱስ በሚታይና በሚሰማ ሁኔታ ወረደባቸው። በአካባቢው

የነበሩ ሰዎች እንዲሰሙ «የእግዚአብሔርን ታላቅ ሥራ በክርስቶስ የተደረገውን» በልሳናቸው ተናገሩ (የሐዋ. 2:5-13)።

የመንፈስ ቅዱስ መውረድ መጥምቁ የሐንስ አስቀድሞ የተነበየው ነበር (ሉቃስ 3:15-16)። ኢየሱስ የሰጠው የተስፋ ቃል ፍጻሜ ነበር (ሉቃስ 24:49)። ኢዩኤል የሰጠው የትንቢት ፍጻሜ መሆኑን ኢፕሮስ ገለጸ (የሐዋ. 2:16-21)። ኢፕሮስ ደግሞ የትንሣኤው ግረጋገሜ መሆኑንም ተናገረ (የሐዋ. 2:32-36)።

የመንፈስ ቅዱስ መውረድ በአማኞች መካከል ቀድሞ ያልነበረውን አንድነት ሰጣቸው፤ እንዲሁም ስደትን መቋቋም እንዲችሉ ድፍረትን ሰጣቸው (የሐዋ. 2:41:4:8+31-32፤6:8-15)። ሐዋርያት ከሰብከታቸውና ከማስተማራቸው የተነሣ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ነበሩ። በዚያን ጊዜ የጥንት ቤተ ክርስቲያን በጣም የተጠናከረ ድርጅታዊ አካል አልነበራትም።

2. ጥንታዊው ሐዋርያዊ መልእክት

የሐዋርያት ስብከት ፍጹም በብሉይ ኪዳን ላይ የተደገፈ ነበር። በዚያን ጊዜ አዲስ ኪዳን አልተጻፈም ነበር፤ ስብከታቸው ግን በብሉይ ኪዳን ጥቅስና ትንቢት የተሞላ ነበር። የመልእክታቸው ማዕከል የኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት፣ ማንነት፣ ሥራና ትንሣኤው ነበር። እንዲሁም ደግሞ ሰዎች እንዲመለሱና በስሙ እንዲያምኑ ወደ ንሥሐ ማቅረብ ነበር። ከሞት የተነሣውን ጌታ እንደ መሢሕ አድርገው መቀበል እንዳለባቸው፣ በግልና ግልጽ በሆነ መንገድ ንሥሐ፣ እንዲሁም መንፈስ ቅዱስን የመቀበል አስፈላጊነትን ይገልጹ ነበር (የሐዋ. 2:14-40፤ 6:8-7:54)።

3. የሰማርያ ሰዎች መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ።

እስጢፋኖስ የእስራኤል ሕዝብ ክርስቶስን እንደ መሢሕ አድርጎ ያለመቀበሉን በግልጽ በተናገረ ጊዜ ከባድ ስደት በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ላይ ደረሰባት። አይሁዶች በጣም ከመናደዳቸው የተነሣ እስጢፋኖስን በሕጋዊ መንገድ ለፍርድ ሳያቀርቡት በድንጋይ ወግረው ገደሉት (የሐዋ. 7:54-60)።

የእስጢፋኖስን መገደል ተከትሎ የመጣው ስደት ደቀ መዛሙርትን ከከተማ እንዲወጡ አደረጋቸው። ፊልጶስ ወደ ሰማርያ ሄደ። በዚያ ያለውም ሕዝብ ድብልቅ ነገድ ነበር፤ በአይሁድም ዘንድ ተቀባይነት አላገኙም። አምልኮአቸውም ከአይሁድ የተለየና በአይሁድ ዘንድ የተጠላ ነበር። ፊልጶስ ወደ ሰማርያ ሄዶ ማስተማሩ አይሁድን በጣም

አስገረማቸው፤ ፊልጶስ ግን ወንጌል ከአይሁድ ውጭም ለሆነ መዳረስ ያለበት መሆኑን ተረድቶ ነበር። ፊልጶስና ሌሎቹም ደቀ መዛሙርት ይህንን ሊረዱ የቻሉት መንፈስ ቅዱስ ገልጻቸው ነው።

በፊልጶስ ስብከት አማካይነት ሰማርያውያን ባዕድ አምልኮ ማመናቸውን ትተው በኢየሱስ ክርስቶስ አመኑ። መንፈስ ቅዱስም በአይሁዶች ላይ እንደወረደባቸው በእነርሱም ላይ ወረደ። ኢፕሮስና ዮሐንስም ሰማርያን የነበሩበት ምክንያት ሰማርያውያን መንፈስ ቅዱስን እንደተቀበሉ ለማረጋገጥ ነበር (ዮሐዋ. 8:1-17)።

4. አሕዛብ መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ

ጳውሎስ ለአሕዛብ ሐዋርያ እንዲሆን በእግዚአብሔር የተመረጠ ነበር (ዮሐዋ. 9:15፤ 22:21፤ 26:17፤ ሮሜ 15:16፤ ገላ. 1:16፤ 2:7-8 እና ኤፌ. 3:1-7)። ከኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን በሮም ወደ ነበሩት ቤተ ክርስቲያን መሸጋገሪያ የሆነው የጳውሎስ መለወጥ ነበር።

እግዚአብሔር በቆርኔሌዎስ አማካይነት ለኢፕሮስ በሰጠው መገለጥ በአሕዛብ ዘንድ የታቀደለትን አገልግሎት እንዲፈጽም ዝግጁ እንዲሆን አደረገው። ቆርኔሌዎስ የሮም መኮንን ሲሆን ኢየሱስን ለመቀበል የተዘጋጀና መንፈስ ቅዱስንም የተቀበለ ሰው ነበር። የኢፕሮስ ወደ ቆርኔሌዎስ ቤት መመራት በጣም አስፈላጊ ነበር፤ ምክንያቱም ይህ የሚያሳየው እግዚአብሔር ደኅንነትን የሰጠው ለአንዱ ነገድ ብቻ ያለመሆኑን ነው። እንዲሁም የቆርኔሌዎስ መለወጥ አሕዛብ ወደ ቤተ ክርስቲያን እንዲገቡ በር ከፈተላቸው። ይህም በር ከሐዋርያት በአንዱ መከፈቱ አስፈላጊ ነበር። ይህ ለአሕዛብ የተደረገው የቤተ ክርስቲያን መከፈት በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት የተካሄደ ሲሆን በቆርኔሌዎስና በሌሎቹም አሕዛብ ላይ መንፈስ ቅዱስ ልክ በአይሁድ ላይ እንደወረደ በመውረዱ አስመስክሯል (ዮሐዋ. 10:9፤ 43-44)። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ «የመንፈስ ቅዱስ ሥራ» ቢባል የተሻለ ስም ነው።

5. የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች

የሐዋርያት ሥራ እንደሚያመለክተን የወንጌል ሥርዓት በኮሚቴና በኮንፍራንስ ከሚደረገው ዕቅድ ይልቅ መንፈስ ቅዱስ በግለሰቦችና በቡድኖች ሕይወት ውስጥ የሚሠራ መሆኑን ያሳያል። መንፈስ ቅዱስ ሁልጊዜ በሁለቱም መንገዶች ይሠራል። የሚሠራውም ወንጌልን ለማስፋፋት ብቻ ሳይሆን አማኞችንም በእምነታቸው ለመገንባት ነው። አማኞች ሁሉ በክርስቲያኖች ስብሰባ በመሳተፍ እንዲያመልኩ የጳውሎስ ዕቅድ ነበር።

ኢየሱስ ጌታ መሆኑን በማስታወስ ጳውሎስ ስለ መንፈስ ቅዱስ ስጦታ ማስተማር ጀመረ፤ ይኸውም በመንፈስ ቅዱስ ካልሆነ በቀር ማንም ሰው ኢየሱስን ጌታ እንደማይለው በመግለጹ ነው (1ኛ ቆሮ. 12:1-3)።

የመንፈስ ቅዱስ ስጦታን አጠቃቀም በሚመለከት በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለመግባባት ነበረ። የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን በመቀበልም የሚደረገው ቴክክር ቤተ ክርስቲያኒቱን ከፋፈላት።

የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ለቴክክር ወይም ለመቀናናት ሳይሆን ለአካሉ ሁሉ ጥቅም ነው። አባላት ሁሉ እንደ አንድ አካል በመሆን አንዱ ከሌላው ጋር መሥራት አለበት፤ የጠቅላላው አካል ክፍል በመሆን መሥራት ያስፈልጋል።

ስጦታዎቹ በቆሮንቶስ ለሚገኝ ቡድን ለዕድገትና ለብርታቱ ቢሰጥም ያለአግባብ ተጠቀመበት፤ ከዚህ የተነሣ አለመግባባትና መለያየት ተፈጠረ።

እያንዳንዱ የክርስቶስ አካል የሆኑት አባላት ሁሉ፣ ከመንፈስ ቅዱስ መሪነትና ኃይል ሰጭነት ውጭ፣ ለመንቀሳቀስ ነፃ እንዳልሆኑ ማስታወስ ይኖርባቸዋል (1ኛ ቆሮ. 12:4-31)።

6. ለቅዱሳን መዋጮዎችን መስብስብ

የማኅበሩ አባላት እርስ በርሳቸው መረዳዳታቸው በቂ ክርስቲያናዊ ሥነ-ምግባር አይደለም። እያንዳንዱ ማኅበር በመስበክ ብቻ ሳይሆን በሌላ ስፍራ የሚገኙትን ክርስቲያኖችንም ሆነ ክርስቲያን ያልሆኑትን በቁሳዊ ርዳታ ማገልገል ይኖርበታል።

ይኸኛውን የወንጌል ስርጭት ክፍል ያስተዋወቀው ጳውሎስ ሲሆን፣ ለቅዱሳን ገንዘብ ይዋጣ በማለቱ ብዙ ችግሮችና ያለመግባባት ፈጥሮበታል (1ኛ ቆሮ. 16:1-4)። ቀደም ብለን እንደተመለከትነው ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያን በመሠረተበት ስፍራ ሁሉ በይዞታ በተነሣው ከባድ ድርቅ ምክንያት በኢየሩሳሌም ውስጥ የሚሠቃዩትን አማኞች እንድትረዳ ቤተ ክርስቲያኒቱን ያበረታታ ነበር። ይህ መንገድ አሕዛብን ከአይሁድ ጋር እንዲተሳሰሩ ያደርጋል ብሎ ጳውሎስ ሳያምን አልቀረም። ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ የተሰበሰበውን ገንዘብ እንዲያስረክቡ ከየቤተ ክርስቲያኖቹ አንዳንድ ተወካዮችን አስከትሎ ነበር (ሮሜ 15:25-28)። ጳውሎስ ምንም እንኳ እንዳይሄድ ብዙዎቹ ቢያስጠነቅቁትና ራሱም ምን ክፉ ነገር እንደሚያጋጥመው እርግጠኛ ባይሆንም፣ በሦስተኛ ወንጌላዊ ጉዞው መጨረሻ ወደ ኢየሩሳሌም

የሄደበት ምክንያት ይህንን ስጦታ ለማስረከብ ነበር (የሐዋ. 20:22፥ 35-38 አንብብ)።

ማንም ሰው የተሰበሰበውን ገንዘብ ለእርሱ እንደተጠቀመበት አድርገው እንዳይጠረጥሩ፤ እውሎስ የራሱን ኑሮ በራሱ ሥራ በሚያገኘው ገንዘብ ይሠራ ነበር (የሐዋ. 20:33-34)።

በ56-57 ዓ.ም. እውሎስ 2ኛ ቆሮንቶስን ሲጽፍ ሁለት ዓይነት ቡድኖች በአእምሮው ሳይኖሩ አልቀሩም። ከምዕራፍ 1-9 የጻፈው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ አሳባቸውን ለውጠው የእውሎስን ሐዋርያዊ ሥልጣን ለተቀበሉት ነው።

ከምዕራፍ 10-13 ደግሞ የእውሎስን ሐዋርያዊ ሥልጣን የመጠቀምን ተገቢነት ለሚጠራጠሩ የተጻፈ ነው። በምዕራፍ 12 ውስጥ በተሰጠው ነገርና ለጌታ ሲል በተቀበለው መከራ ያለውን ሥልጣን ያረጋግጥላቸዋል።

7. ከሕግ መዳን የሚቻለው በመንፈስ ቅዱስ ነው።

እውሎስ በሮም ለሚገኙት ክርስቲያኖች በስፋት በጻፈላቸው የእምነት መግለጫ ላይ ከክርስቶስ ጋር ባለው አዲስ መንፈሳዊ ግንኙነት ምክንያት ያጋጠመውን አንዳንድ የግል ችግሮች የሚመለከት ነው። «ሕግ ኃጢአት ነውን?» እና «ከዚህ ከሚሞት ሥጋ ማን ያድነኛል?» የሚሉት ጥያቄዎች በሮሜ 7ና 8 ውስጥ ከሚገኙት ጥያቄዎች መካከል ሁለቱ ናቸው። ጥያቄውን ለመመለስ እውሎስ ለራሱ ያጋጠሙትን ነገሮች ተጠቀመ። ሕግ ኃጢአት ነውን? የኦሪት ሕግ ኃጢአትን ያስታውቃል፤ እንዲያውም ኃጢአትን ይቀስቅሳል (ሮሜ 7:7-8)። እውሎስ ሕግን ሲያውቅ ኃጢአተኛነቱን ተረዳ፤ ከዚያም ሕግ እስከ ሞት ኮነነው፤ ምክንያቱም እውሎስ የሕግን ደረጃ ለመጠበቅ ስላልቻለና ስላልጠበቀ ነው። ይህም በመንፈስና በሥጋ መካከል ያለ ውጊያ ነው። ይህንንም ማወቁ እውሎስን «ከዚህ ከሚሞት ሥጋ ማን ያድነኛል?» ብሎ ወደሚጠይቅበትና ወደሚገነዘብበት ሁኔታ አደረሰው (ሮሜ 7:15-24)። እውሎስ ወደዚህ ነጥብ ሲደርስ በክርስቶስ የተዘጋጀለትን መልስ ለመቀበል ዝግጁ ሆነ። ኃጢአት በክርስቶስና በመንፈስ ቅዱስ ተሸንፏል። ሕግ ተግባሯን እንድትፈጽም ከተፈቀደላት ሕግ ለእኔ ረዳት ነች። በክርስቶስ በኩል የኦሪት ሕግ ጠንካራ በመሆኗ በሥጋ ውስጥ ያለውን ኃጢአት ትኮንናለች። ክርስቶስ ጻድቅ ስለሆነና በውስጣችን ስለሚኖር የእርሱ መታዘዝ የአማኞች መታዘዝ ነው። ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር አንድ በመሆን አማኞች የሕይወትን መንፈስ ሕግ በክርስቶስ ይፈጽማሉ (ሮሜ 7:25-8:4)።

ማጠቃለያ

ኢየሱስ በሞተ ጊዜ ትተውት የሸሹት ተከታዮቹ ይህን አዲስ አምነት በድፍረት ለማወጅ የበቁት ምን ቢለውጣቸው ነው? እነኝህ «መጻሕፍትን የማያውቁና ያልተማሩ» ሰዎች በዓለም ላይ ይህንን የመሰለ ፋና በማብራት በምዕራብ ሥልጣኔ ላይ ሙሉ በሙሉ አዲስ ባህልና ለውጥ እንዲፈጠር ያደረገው ምን ነበር?

ጳውሎስ ክርስቲያኖችን ከማሳደድ ሙሉ በሙሉ ተመልሶ የወንጌላቸውን መልእክት እንዲያውጅ ያደረገው ኃይል ምንድን ነው?

ዛሬም በዓለም ላይ በመሥራት ብዙዎችን ወደ ክርስቶስ የሚያቀርባቸው ይህ ኃይል ነው። ያም ኃይል የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ነው።

ጥያቄዎች

1. የመንፈስ ቅዱስ መውረድ ትንቢት የተነገረው በየትኛው የትንቢት መጽሐፍ ነው? ኢዩሌል 2:28-32።
2. ደቀ መዛሙርት መንፈስ ቅዱስን ከተቀበሉ በኋላ በውስጣቸው የታዩት ሁለት ነገሮች ምንና ምን ናቸው? የሐዋ. 4:31-32።
3. በሐዋርያት መልእክት ውስጥ የተጠቀሱትን ሦስት ነጥቦች ስጥ። የሐዋ. 2:14-40፤ 7:1-53፤ 8:35 እና 10:34-43።
4. ወንጌል ለሰማርያ፥ ለአሕዛብና እንዲሁም ለአይሁዶች እኩል መሆኑን ሳያሻግ የሚያረጋግጠው ማስረጃ የቱ ነው? የሐዋ. 8:14-17፤ 10:44-45።
5. በቁሳዊ ነገር ክርስቲያን ለሌሎች ያለው ኃላፊነት ምንድን ነው? የሐዋ. 20:35።

ግምታዊ የጳውሎስ ሕይወት የዘመን ተራ

ክፍል አንድ

ጳውሎስ ከጢሞቴዎስና ከቲቶ ጋር የነበረውን
ግንኙነት የሚያሳይ ሠንጠረዥ

ወቅታዊ ሁኔታዎች	ጥቅሶች	ቀን
1. ልደቱ		በክርስቶስ ልደት አካባቢ
2. የተለወጠው	የሐዋ.9:1-19	ከ33 ዓ.ም.
3. የመጀመሪያው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ ጢሞቴዎስ በደርቤን ተለወጠ፤ በለጋ ወጣትነቱ ጊዜ ሳይሆን አይቀርም። የገላትያ መልእክት የተጻፈው በዚህ ጉዞው መጨረሻ አካባቢ ከሶሪያዋ አንጾኪያ ሊሆን ይችላል።	የሐዋ.13:1-14:28	47-48 ዓ.ም.
4. በኢየሩሳሌም ጉባኤ ቲቶ ጳውሎስን ተከተለው።	የሐዋ. 15:1-35 ገላትያ 2:1	49 ዓ.ም.
5. ሁለተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ ጢሞቴዎስና ጳውሎስ በመጀመሪያ ወደ ተሰሎንቄ የተደረገውን ጉዞ ያጠቃልላል። 1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ የተጻፉት ክፍሮችቶስ ነው።	የሐዋ.15:36-18:22	49-52 ዓ.ም.

ክፍል ሁለት

ከጢሞቴዎስና ከቲቶ ጋር የነበረውን ግንኙነት የሚያሳይ
ሠንጠረዥ

ወቅታዊ ሁኔታዎች	ጥቅሶች	ቀን
6. ሦስተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ ለ3 ዓመት ያህል ከጢሞቴዎስ ጋር በኤፌሶን ቆየ በዚህ ጊዜ ቢያንስ መቼዶንያን ሁለት ጊዜ ትብኝቷል፤ የሐዋ.20:1-31፤ 2ኛ ቆሮ.2:12-13። ቲቶ በቆሮንቶስ ሲያገለግል 1ኛና 2ኛ ቆሮንቶስና የሮሜ መልእክት የተጻፉት በዚህ ጉዞ ወቅት ነበር።	የሐዋ.18:23-21:17 2ኛ ቆሮ7:6 7:13፤ 7:14 8:6፥ 16፥ 23	52-56 ዓ.ም.
7. በኢየሩሳሌም መታሰር	የሐዋ. 21:18-23:30	56 ዓ.ም.
8. የጳውሎስ ፊስጦስና ፊሊክስ በተባሉ አገር አስተዳዳሪዎች ፊት መቅረብ	የሐዋ.23:31-25:12	56-58 ዓ.ም.

ክፍል 3

ጳውሎስ ከጢሞቴዎስና ከቲቶ ጋር የነበረውን ግንኙነት
የሚያሳይ ስንጠረዥ

ወቅታዊ ሁኔታዎች	ጥቅሶች	ቀን
9. በንጉሥ አግሪጳ ፊት መቅረብ	የሐዋ.25:13-26:32	58 ዓ.ም.
10. የርም ጉዞና እስራት ከእስር ቢት የተጻፉት መልእክቶች፤ ቂላስደስ፤ ኤፌሶን፤ ፊልሞና፤ ፊልጵስዩስ።		56-61 ዓ.ም.
11. ከእስር መፈታት	ፊልጵ.1:22፤25	62 ዓ.ም.
12. ከተፈታ በኋላ እስከ ትንሹ እስያ ድረስ ያደረገው ጉዞ		62-66 ዓ.ም.

ጢሞቴዎስን በኤፌሶን ተወው
1ኛ ጢሞቴዎስ 1:3

ወደ መቄዶንያ ሄደ

62 ዓ.ም.

ለጢሞቴዎስ መልእክት ጻፈለት

ወደ ኤፌሶን ተመልሶ መጥቶ
ሊሆን ይችላል።

ክፍል አራት

ጳውሎስ ከጢሞቴዎስና ከቲቶ ጋር የነበረውን ግንኙነት
የሚያሳይ ሰንጠረዥ

ወቅታዊ ሁኔታዎች	ጥቅሶች	ቀን
ወደ ቀርጤስ መሄድ በቀርጤስ ቲቶን ተወው። ቲቶ 1:5 ወደ ቆሮንቶስ መሄድ ለቲቶ መልእክት ጻፈለት ሌሎች ጉዞዎች		
13. የሮም መቃጠል፥ ኔሮ በክርስቲያኖች ላይ ስደቱን እንዲያበዛ አደረገው 14. ሁለተኛው እስራት፡- በጢሮአዳ (?)	2ኛ ጢሞ. 1:16-17 4:6-16	64 ዓ.ም. 66 ዓ.ም. 67 ዓ.ም.
15. ሁለተኛው እስራት፡- በሮም ሁለተኛውን መልእክት ለጢሞቴዎስ ጻፈ		67 ዓ.ም.
ሞት፡- በኔሮ ተገደለ		67 ዓ.ም.

የጳውሎስ የሕይወት ታሪክ በአጭሩ

የጳውሎስ ልደት	በክርስቶስ ልደት አካባቢ
የጳውሎስ መለወጥ	33 ዓ.ም.
የመጀመሪያው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ	47-48 ዓ.ም.
ከመጀመሪያው ጉዞ በኋላ ገላትያ ተጻፈ	48 ዓ.ም.
የኢየሩሳሌም ሐዋርያዊ ጉባኤ	49 ዓ.ም.
ሁለተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ	49-52 ዓ.ም.
በሁለተኛው ወንጌላዊ ጉዞ ላይ 1ኛና	
2ኛ ተሰሎንቄ ተጻፉ	52 ዓ.ም.
ሦስተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ	52-56 ዓ.ም.
በሦስተኛው ወንጌላዊ ጉዞ 1ኛና	
2ኛ ቆሮንቶስ ተጻፉ	55 ዓ.ም.
በሦስተኛው ወንጌላዊ ጉዞ ሮሜ ተጻፈ	56 ዓ.ም.
በኢየሩሳሌም ታሰረ	56 ዓ.ም.
ወደ ሮም ጉዞ	60-61 ዓ.ም.
በሮም ከተማ ፍርድ ይጠባበቃል	61 ዓ.ም.
ፊልሞን፣ ቂላስይስ፣ ኤፌሶን፣ ፊልጵስዩስ	
በእስር ቤት ተጻፉ	61 ዓ.ም.
የጳውሎስ መፈታት፣ አብያተ ክርስቲያናትን	
መጎብኘቱና የወንጌላዊነቱን ሥራ መቀጠል	62-66 ዓ.ም.
1ኛ ጢሞቴዎስና ቲቶ ተጻፉ	62-65 ዓ.ም.
ጳውሎስ በሮም ታሰረ	66-67 ዓ.ም.
2ኛ ጢሞቴዎስ በእስር ቤት ተጻፈ	67 ዓ.ም.
ጳውሎስ ተሰየፈ	67 ዓ.ም.